

tt1 2018

04

Bevezető

Középülettervezési
Tanszék TT1 2018

08

Metodika

Képi eszközök,
fabrikált kép,
grafikai nyomat,
valóság alapú vízió

06

Helyszín

A Lágymányosi
Dohánygyár

14

1912 Múlt

Első feladat

34

2018 Jelen

Második feladat

74

Könyvtárak

XX-XXI. századi
könyvtárak
gyűjteménye

56

2124 Jövő

Harmadik feladat

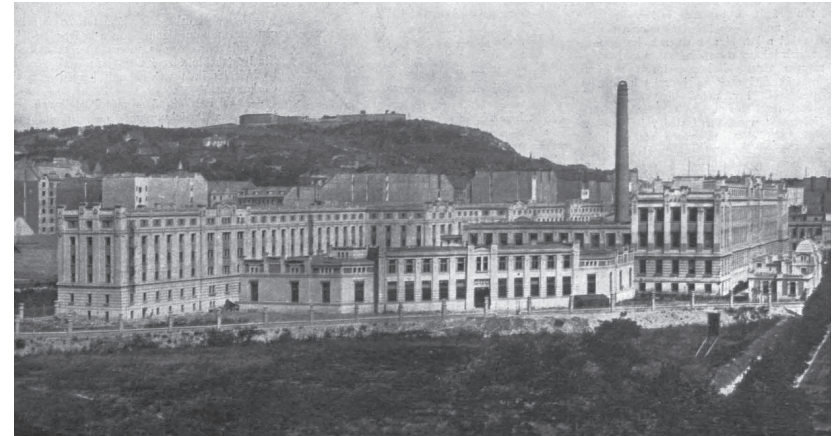
80

Impresszum

Alkotók és
támogatók

bevezető

2018 Tanszéki terv 1.

A TT1 tárgyat a 2017/18-as tanév tavaszi félévében a tanszéken folyó Komplex tervezés tárggyal összehangolva a könyvtárak és tervtárak tematikája köré szerveztük. Tervezési helyszínül a Lágymányosi Dohánygyár területét választottuk, ahol a Lechner Tudásközponttal együttműködve célunk az egykori M. kir. Dohánygyár (1908-12 Zobel Lajos) múltjának feltérképezése, jelenének aktív alakítása és lehetséges jövőjének megsejtése volt.

A félév során három, kis csoportban (2-3 fő) végzett feladat kapcsán az ipari örökség folytonos újra- és továbbrajzolásával foglalkoztunk. Munkánk fókuszában a helyzetfelismerés és a helyzetkihasználás állt, azaz a következetes és tudatos koncepcióalkotást, valamint ennek pontos és gondos kifejtését gyakoroltuk.

A félév célkitűzése, hogy a hallgatók közös munkájából olyan egységes tanulmánykötet szülessen, amely a kurzus során született tervekkel, rajzokkal és szövegekkel szubjektív, kaleidoszkópszerű képet rajzol a Dohánygyár múltjáról, jelenéről, jövőjéről.

Kutatásunk minden feladat esetében tervezés alapú volt. A rendelkezésre álló idő rövidegsége miatt mindhárom feladat során tudatosan egyetlen rajz vagy makett készítésére fókuszáltunk, amelynek tervezése során a sebészeti műtétek analógiájára a valóság jelentős részét (az egész testet) letakartuk, csak a beavatkozás területére koncentráltunk. Munkánk során folyamatosan egységes nyelvezetet, formátumot és kötött grafikai rendszert használtunk - egyrészt a kötet tartamának összefogása, másrészt az adott műfajokban (vonalas rajz, makett, képkalkotás) való jártasság megszerzése miatt. A kötet szerves részét képezik az egyes feladatokhoz írt kísérőszövegek is.

A félév elején a tárgy tematikájához kötődően olvasó-kötet kiadásával alapoztuk meg a tervezési munkát. Az összeválogatott írásokat tartalmazó füzet (Ingrid Gjermstad, Tom Emerson, Heinrich Böll, Krasznahorkai László, Pazár Béla, Rem Koolhaas és Szabó Levente szövegeivel) párhuzamos olvasmányt jelenthet a félév munkáit összegző kiadvány mellett is.

helyszín

A Lágymányosi Dohánygyár

A Budapest Lágymányosi Magyar Királyi Dohánygyár tervezése 1908 körül kezdődött meg az 1870 óta folyamatosan feltöltött új Lágymányosi városrészben. Zobel Lajos (1854-1926), a Kereskedelmi Minisztérium főtanácsos építésze két éven át készítette a tervrajzokat, egy időben a Pécsi Dohánygyár rajzaival. A gyakorlatilag egy ütemben elkészült gyárépület, a 220 méter hosszú raktárépület, a kazán- és gépház, a szimmetrikusan elhelyezett kapuépítmények, az igazgatási épület és további melléképületek egységesen, szecessziós formajegyeket mutató, historizáló stílusban épültek fel 1912-re.

A gyár környezete csak a világháború után, az 1940-es évek közepére épült be teljesen, és nyerte el mai formáját. A dohánygyárat végül 1965 szeptemberében zárták be, a termelést vidékre szervezték át. Az Október 23. utcai OKGT (ma MOL) székház fejlesztésével 1970-ben a dohánygyár déli oldalán található kiszolgáló épületét és a déli kapubehajtót elbontották.

Az épületegyüttes fő értékének a jórészt megsemmisült egységes, gazdag homlokzati architektúra tekinthető, másrészt a raktárépület és a kazánház eredeti vasbeton szerkezeti rendszere, amely az építés idejében kiemelkedő újításnak számított.

Az utóbbi évtizedek esetleges használata komoly károkat okozott az épületekben (karbantartás hiánya, homlokzat és nyílászárók folyamatos pusztulása, a belső terek felszabdálása). A terület fejlesztését nagyban nehezíti a Bercsényi utca felőli telek hasznosítatlan állapota. A helyzet egységes rendezésére legutóbb 2006-ban írtak ki ötletpályázatot (Vizuális, Urbanisztikai és Építészeti Kultúra Háza), az egykori raktárépület nagyrésztét 2014-től a Lechner Tudásközpont használja. A dohánygyár a hasznosítás egységes koncepciót nélkülöző, méltatlan körülményeinek ellenére is érezhető egysége különleges, nehezen megközelíthető, zárványszerű helyzetként jelenik meg a városi szövetben, amely komoly potenciállal rendelkezik. A terület ipari múltjából merítő tömb-rehabilitáció gondos tervezés mellett kiemelkedő értéket hozhatna létre a területen.

metodika

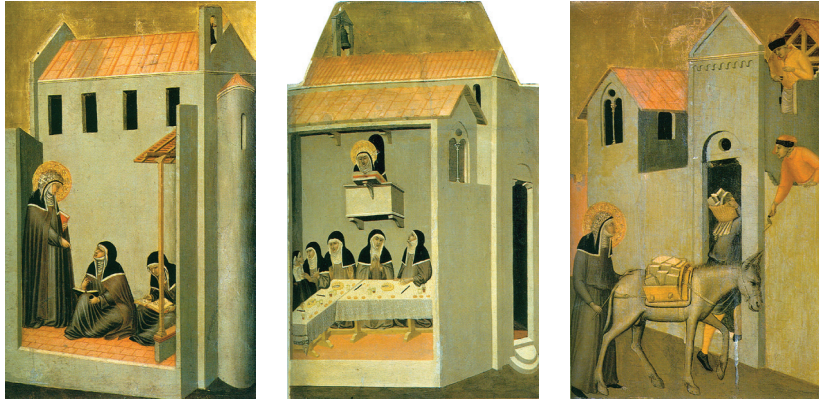
Képi eszközök

A félév folyamán minden tervezési feladat kidolgozása kötött formai rendszerben történt, tudatosan egyetlen rajzba, képbe, makettbe sűrítve próbáltuk elmesélni a koncepciót. Ez a szűkítés az idő rövidsége miatt volt szükségszerű, de jó gyakorlati terepet ad ahhoz, hogy gyakoroljuk a célzott, eredményre fókuszáló, tudatos rajzolást és tervezést. Akár Hieronymus Bosch A bűvész című képén az vásári fellépő, az építész is sokszor szemfényvesztésből él.

A félév során tehát egy-egy terv fejlesztése helyett egy-egy rajz folyamatos újrarajzolását gyakoroltuk - a tézis adja magát: minden rajz a végtelenségig javítható. A beadandó rajzok pontos műfaji meghatározása, a formátumra vonatkozó új terminológia definiálása szükséges volt ahhoz, hogy egy nyelvet beszéljünk. A félév eredményeinek bemutatásához a műfaji definíciókról is szükséges beszéljünk.

A fabrikált kép

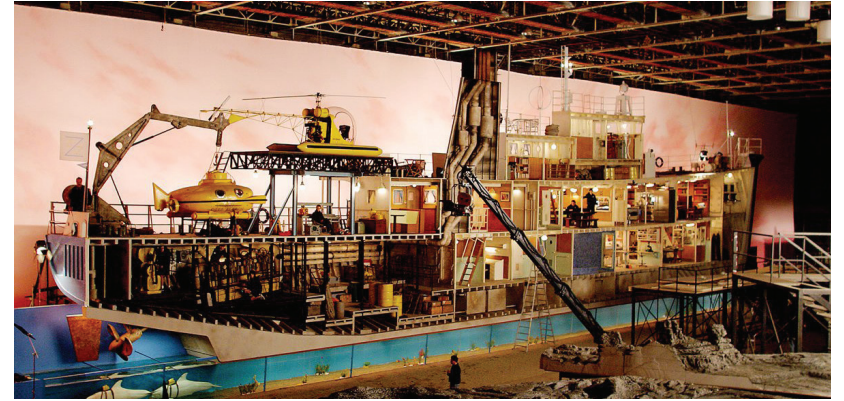
Az első feladat kapcsán az elkoptott látványterv kifejezés helyett bevezettük a barkácsolt, illetve fabrikált kép fogalmát a Dohánygyár múltjába tervezett beavatkozások ábrázolására.

Ehhez a műfajhoz különösen jó inspirációul szolgál, ha a képi ábrázolások történetében is visszatekintünk az időben. Példaként kiemelhető Antonello da Massina (1430-1479) Szent Jeromos dolgozószobájá című festménye, amely ikonikus erővel jeleníti meg a szentet egy tökéletesen összehangolt, talányos téri helyzetben. Ennek a képnek érdekes előzménye egy Esdrás ábrázolás, amely a nyugati világ első képe egy könyvespolcról (nyitott armárium), és bekötött könyvekről. A kép a Codex Amiatinusban található (688-713), mely az egyik első megmaradt Biblia másolat, amely talán leghívebben közvetíti Szent Jeromos fordítását.

A múltbeli ábrázolások különös szépsége a perspektíva ábrázolásának folyamatos fejlődése. A fabrikált kép a látványtervvel ellentétben ugyanis sosem a fotorealisztikus megjelenítésre törekszik. Őszinte, gyors és naív ábrázolás jelöl, ahol a koncepció összegzésének szándéka akár a perspektíva szabályait is felülírhatja.

Az olasz trecento alkotójának, Pietro Lorenzettinek (1280-1348) munkáit nézve már jól tapintható a terek hangulatának megmutatása iránti vágy. Lorenzetti munkái közül e tekintetben különösen érdekes az utolsó vacsora megjelenítése, ahol eltérő nézőpontú perspektívákat ábrázol egy képen belül a vacsora és az áruulás egyidejű megmutatására. A talányos téri ábrázolások miatt éppígy kiemelhető Lorenzetti Szent Humilitas bencés apátnó életét epizódokban bemutató oltárképe.

A varázslatos dioráma

A második feladatnál (jelen) a kiírás a meglévő épületek belakását célozta meg. A "belső téri makett" hosszú és száraz kifejezése helyett a varázslatos dioráma fogalmát vezettük be. A dioráma a fényképezést megelőző négy látványélmény (veduta, laterna magica, panoráma, dioráma) egyike. Maga a szó görög eredetű, a dia ("át") és a horama ("látvány") szavakból származik. Ha csak egyszerűen összeolvassuk, "átlátvány". A maketről készült fotó mindig gazdagabb, mint egy digitálisan készült látványterv. Valóságossága átüt a képen, egy babaház látványa őszinte lelkesedéssel ránjtja be a szemlélőt a kép terébe. A makettben megkerülhetetlen az anyagok kitaláltsága, a részletzettség kérdése.

Inspirációul ezúttal Wes Anderson amerikai filmrendező filmjeit találtuk, aki fáradhatatlan perfekcionizmussal kontrollálja a kamera elé táruló kép minden részletét. The Life Aquatic with Steve Zissou című filmjének díszletül a főhős hajójának 1:1 léptékű modelljét építették meg elmeszve a stúdióban. A Fantastic Mr. Fox című animációs filmje ehhez képest visszafogottabb vállalkozásnak tekinthető, hiszen az emberinél kisebb léptékben dolgoztak. A helyzet ennél bonyolultabb: e film forgatásakor több léptékben forgattak, egy karakterről akár 5 léptékben is készült eltérő nagyságú báb (hüvelykujnyitól az életnagyságú alakig). További előképékként érdeklődéssel figyeltük az ETH-n Emerson és Caruso műtermeiben folyó makettező munkát csakúgy, mint több kiemelkedő építésziroda hasonló munkamódszerét és tervezést segítő diorámaikat.

A Fahrt

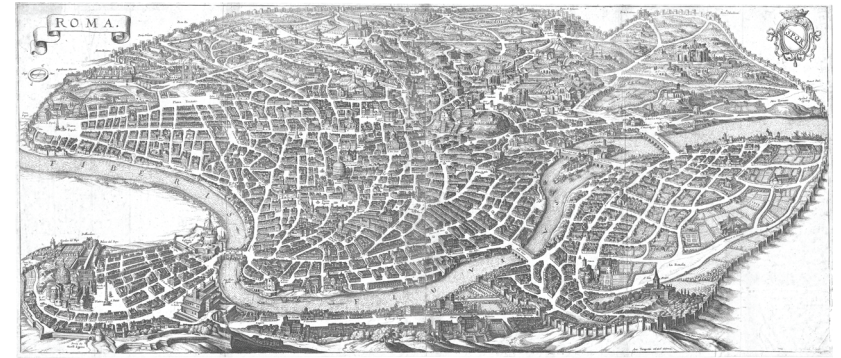
A jövő témáját feldolgozó harmadik feladat során végeztetül a digitális építészeti reprezentáció egy újabb műfaját vettük alapul. A jövő és a film szoros kapcsolata a sci-fi műfaján belül töretlen a mozgókép történetében, akár kiemelkedő regények adaptációjára, akár eredeti forgatókönyvek alapján készülő alkotásokra gondolunk. Az építészetéről szóló animációk, klippek ráadásul egyre inkább részét képezik a szakma mindennapi fegyvertárának.

Az egyetlen snittből álló, megmozgatott építészeti állókép ennek az új műfajnak egy igen egyszerű, mégis hatásos változata. Az egyszerűen, egyenes vonal mentén haladó, pásztázó kamera (filmes nyelven fahrt, kocsiszás, olykor svenk vagy tracking shot) ennek a műfajnak kedvelt, könnyen uralható változata. Jó eszköz a beállítás objektív, mégis érzelmeket megmozgató bemutatására, vágások nélkül akár egy egész történet végigkövetésére, elmesélésére alkalmas. Szokatlansága, a megszokottól eltérő, kiszámított, mesterséges

hatása, a téri viszonyokat maximális kontrollal érzékeltető tulajdonsága miatt tökéletes eszköz volt a mi fegyvertrunkban is.

Mamoru Hosoda Wolf Children című, 2012-ben készült filmjében egy 57 másodperces snittben két kiscyberok általános iskolában töltött teljes négy évét tömöríti párhuzamos történeté. Ez az alkotás jól mutatja, hogy a kamera térbeli mozgása a narratíva sűrítését is szolgálhatja.

Andrej Arsenyjevics Tarkovszkij alkotásaiban számtalanszor alkalmazza a fahrt eszközt. Gondoljunk csak a Sztalker jelenetére, amikor a három főszereplő egy hajtányon elindul a Zóna felé, vagy több filmjében a tükröződések részletein elmélázó kamerára. Utolsó előtti filmjében, a Nosztalgiában (1983) egy kilenc perces, vágás nélküli jelenetben filmtörténeti referenciapontot hozott létre, ahogy a Oleg Jankovszkij egy meggyújtott gyertyát testével óvva, takargatva próbál átvinni a téren, anélkül, hogy a láng elaludna.

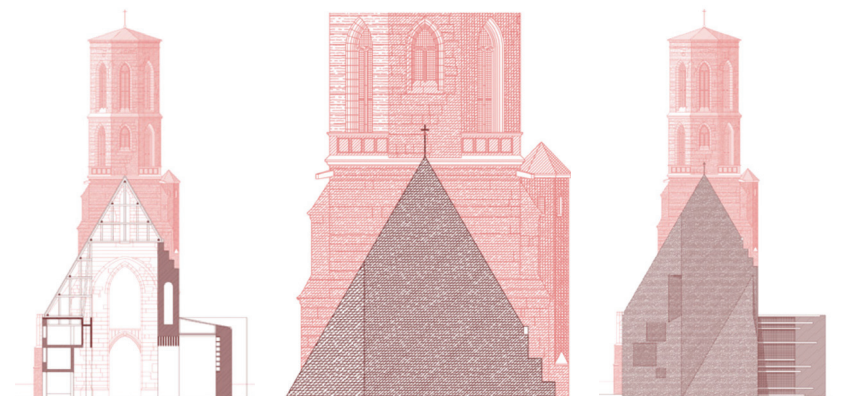
A szerkesztett grafikai nyomtat

Negyedik, univerzális felhasználás eszközünk szinte beteges megszállottsággal merül el a valóság részletezett ábrázolásában. Akár axonometrikus/ perspektívus, akár hagyományos metszet rajz, célja, hogy egyszerű eszközökkel teremtsen téri mélységet. Általános esetben csak vonalakból és vonalas kitöltésekből áll, a grafikai nyomtatok (rézkarok) világát idéző monokróm grafika.

A térbeli ábrázolás természetes élményét nyújtja a szemlélőnek az absztrakt, elvont építészeti

tervek helyett. Akárcsak Antonio Tempesta 1593-as Róma-ábrázolása, mely a hagyományos két dimenziós térképekhez képest végtelen gazdagságú részletekhez rejtő térbeli ábrázolás. A laikus szemlélők számára az ilyen ábrázolás jóval természetesebb, és könnyebben átélhető.

Hogy a digitális technikával készülő rajz is lehet olyan részletgazdag, ízes, mint a kézi grafika, vagy a nyomtatás esetlegességeit magukban hordozó nyomtatok, jó példaként igazolják a Helyőrségi templom Balázs Mihály és Tatár Balázs által készített rajzai (2000).

1912 MÚLT

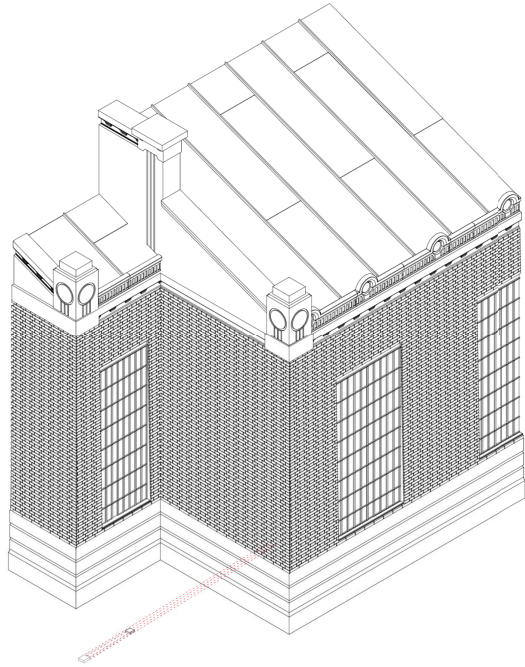
Első feladat

Egy 1929-es újságcikk szerint a lágymányosi dohánygyár *“dacára a rossz gazdasági viszonyoknak, ezernél több munkásnak ad kenyeret. Szociális vonatkozású felszerelések szempontjából a legelső helyen álló üzem. Hogy ennek jellemzésére csak néhány példát említsünk, rámutatunk arra, hogy külön orvosi rendelő áll a munkások rendelkezésére s délben egy közös ebédlőben, patyolat-fehér asztalok mellett fogyaszthatják el a gázfűzőkön felmelegíthető ebédet.”*

Az 1. feladat során időutazásba kezdünk, hogy az épületegyüttes múltját egy speciális tervezési feladaton keresztül ismerhessük meg. Visszatartunk 1912-be, és kísérletet tettünk arra, hogy a dolgozóknak tervezett üzemi könyvtárral bővítsük ki a már felépült gyárat. Akár ha egy vázlatrtervvel igyekeztünk volna meggyőzni a gyár építetőit, hogy további szociális szolgáltatásokkal segítsék a dolgozók mindennapjait.

A feladat kiindulópontja olyan izgalmas téri helyzet keresése volt a gyárterületen, vagy akár annak közvetlen szomszédságában, ami alkalmas lehet egy kisméretű könyvtár/olvasó kialakítására. A program nagyságát nem határoztuk meg, polcnyi méretű tárgytól indulva akár épület nagyságú intézménnyé is növelhet. Ugyanígy nem határoztuk meg az időutazás *“szabályait”* (milyen technológiákat, anyagokat használhatunk a múltban, milyen ismereteket használhatunk, stb.), de ezek lefektetését és meghatározását javasoltuk. A feladat keretét azonban mindenképp a gyár múltjának (környezetének, épületeinek eredeti állapotának, stb.) megismerése, és az ehhez való alkalmazkodás adta. A javasolt beavatkozás megjelenítése a történeti egészben részletező grafikai módszerekkel történt, az új elemek fontos, ábrázolandó háttére a gyár megépültekor egységes épületegyüttes volt.

FaBrick

Bogáthy Zsolt, Laczka Áron

1912. Budapest - A Lágymányosi Magyar Királyi Dohánygyárat korának legemberségesebb gyárai között említik. Elgondolkodtunk, vajon a gyár tényleg ennyire humánus lehetett-e, vagy ez csak reklám?

A - már a levegőben lévő - világháborút megelőző feszültség miatt, előrevetíthető a cigarettasodró munkások túldolgoztatása, hogy a tetemesre rúgó hadiköltségeket finanszírozhassa a Királyság.

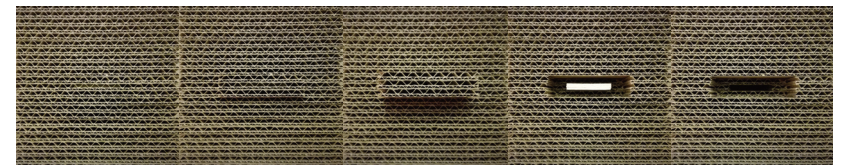
Semmit sem bízva a véletlenre, egy "munkásjogi tudástárat" gondoltunk elrejtteni, mely - amellett, hogy rögzíti az alapvető jogokat - tanácsal szolgál, hová lehet fordulni jogorvoslatért. Az igazgató tudtán kívül segíti a munkásokat, hisz a

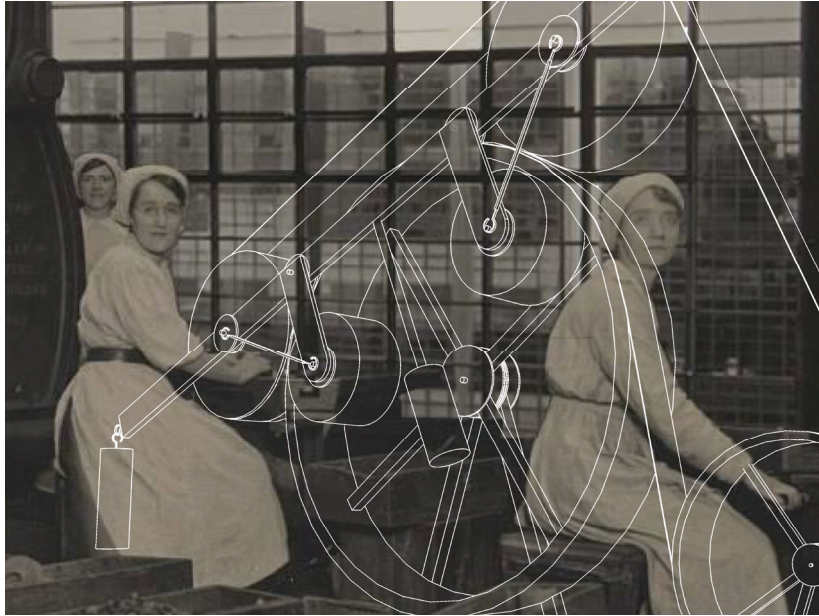
boldog munkaerő hosszútávú közös érdek. Beavatkozásunk titkos. Annak érdekében, hogy az is maradjon, kis léptékben gondolkodtunk.

Célunk a láthatatlanság volt.

Pontos helye: általános falszakaszban, valahol a dohánygyár belső udvarának egy védett szegletében...

Tervünk minimális beavatkozásként csupán három szomszédos téglát érint (egy látszó, a faléval megegyező tengelyűt és két erre merőleges belsőt). A külső oldali téglá kivételével lehetjük meg a leplezett könyvet, melyet egy 250/150/30 geometriájú vésett úr rejt.

Hommage á Paul Scheerbart

Almosdi Donát, Fűrész András

“We live for the most part in closed rooms. These form the environment from which our culture grows. Our culture is to a certain extent the product of our architecture. If we want our culture to rise to a higher level, we are obliged, for better or for worse, to change our architecture. And this only becomes possible if we take away the closed character from the rooms in which we live. We can only do that by introducing glass architecture, which lets in the lights of the sun, the moon, and the stars, not merely through a few windows, but through every possible wall, which will be made entirely of glass—of coloured glass. The new environment, which we thus create, must bring us a new culture...”

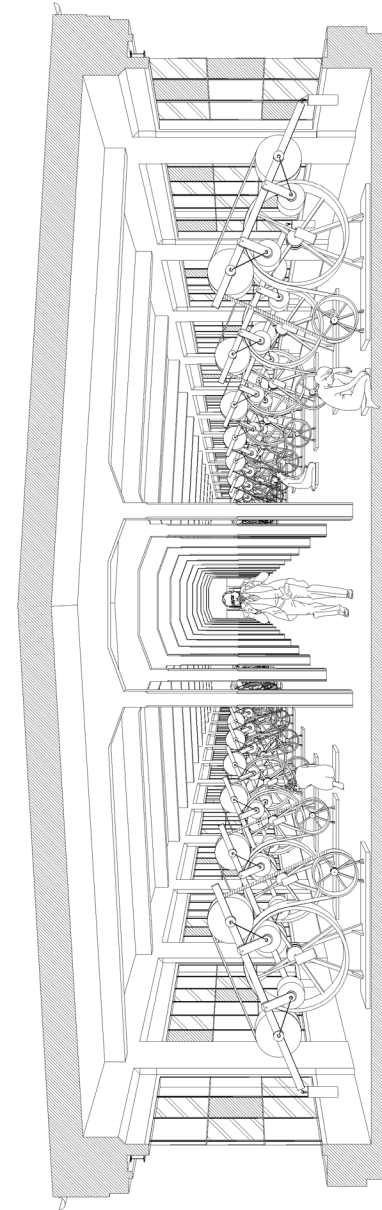
...our hope is that glass architecture will also improve mankind in ethical respects. It seems

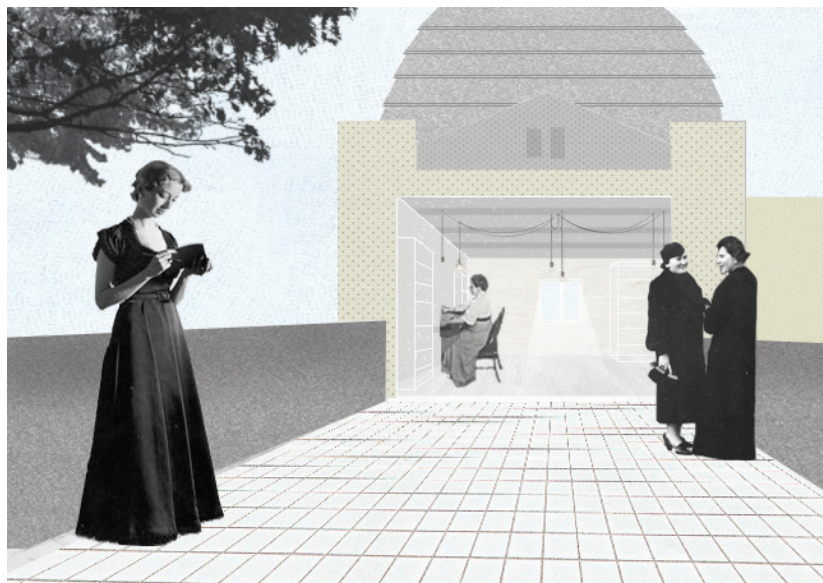
to me that this is a principle merit of lustrous, colourful, mystical and noble glass walls. this quality appears to me not just an illusion, but something very real; the man who sees the splendours of glass every day cannot have ignoble hands.”

Paul Scheerbart: Glasarchitektur (1914)

“I named this story ‘The Weight-Driven Cogwheel’...the work of attraction exerted by the Earth is perpetual, and this perpetual force of attraction may be transformed, through a system of wheels superimposed on one another, into perpetual motion.”

Paul Scheerbart: Das Perpetuum mobile, Die Geschichte einer Erfindung (1910)

Csicsergő

Kovács Regina, Siska Enikő

Új könyvtárszobát adnak át a Lágymányosi Dohánygyárban (*Pesti Hírlap, Bp. 1912*)

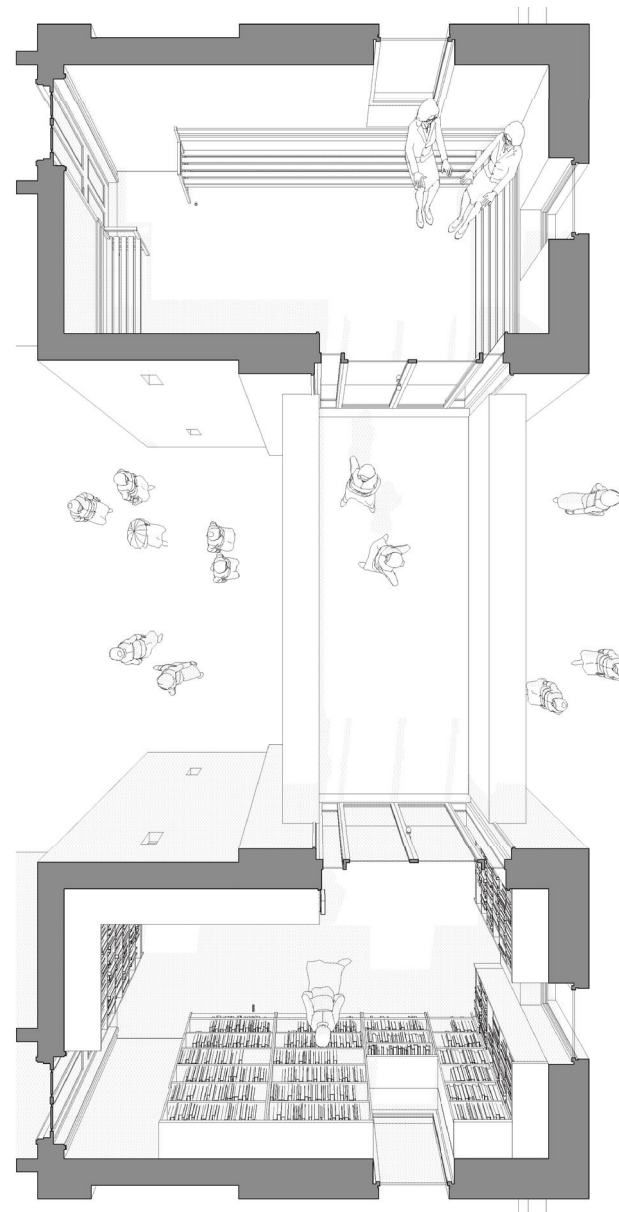
Az új század fordulóján a dolgozó nők életét továbbra is a munka és a család tölti ki, ezek mellett szellemi kikapcsolódásra kevés, szinte semmilyen lehetőségük nem adódik. A környező településekről érkező dohánygyári dolgozók mindennapjaiból az utazás és a velejáró várakozás is sok időt elvesz.

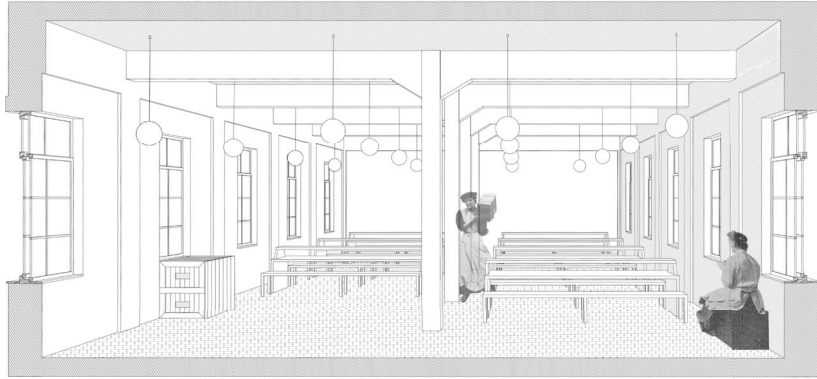
A nemrégiben nyílt Lágymányosi Dohánygyár területén a portaépület az a helyszín, ahol mindenki napjában többször megfordul, ez az érkezés és a távozás tere is. Az üres percek kitöltésére megfelelő helyet biztosít az ide

elhelyezett könyvtár funkció a már meglévő gyár struktúrájának megbontása nélkül.

A változatos igényeknek megfelelően különböző szituációkra alkalmas helyzetek jöttek létre, beköltözve a portaépület felső szintjére. A könyvtárszobában a csendes, nyugodt olvasásra van lehetőség, ezzel szemben a közösségi szobában beszélgetés, könnyedebb olvasmányok (napilapok, magazinok) lapozgatása történik. Látogatásunk során hallottuk, hogy az ott dolgozó hölgyek maguk között "csicsergőnek" becézik az előbb említett helyiséget.

Ez az új kezdeményezés iránymutató lehet a többi gyár számára, lehetőséget adva munkásainak a szabad percek minőségi eltöltésére.

Felolvasó láda

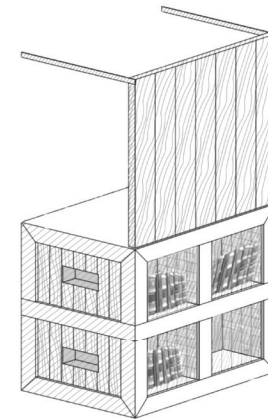
Hegymegi Júlia, Malkócs Krisztina, Surján Borka

„Rettenetes nyomor és óriási féltékenykedés a munkásosztályon belül a beszűkült munkalehetőségekért. A kor felfogása szembeállította a férfiakat és a nőket. A nő káros konkurenciájaként jelenik meg a férfiaknak, aki lerontja az erősebb nem béreit. A női dolgozókat árulónak és „tolvajnak” tartották, akik ellopják a férfiak munkáját. A gyártulajdonosok leszorított bérű nők alkalmazásával török le a férfiak bérsztrájkjait.”

Nem volt ez másképp 1916-ban, a Magyarországon legnagyobb üzemként működő budapesti Lágymányosi Dohánygyárban sem. A gyár termelőképessége 15 millió szivar és 20 000 g pipadohány volt egy esztendőben. Ezernél is több munkásnak biztosított megélhetést. A munkások nagyrésze nő. Az üzem szociális vonatkozásban a legelső helyen állt, külön orvosi rendelővel és közös ebédlővel is rendelkezett.

Mi is lehetne megfelelőbb táptalaja a megbecsülésre vágyó, elnyomott munkásnők képzeletének, mint a Lágymányosi Dohánygyár? Titkolózás és összefogás. Önképző körök alakulnak a napi 12 órát együtt dolgozók körében. Néhányan önerőből megtanulnak olvasni, belőlük válnak a felolvasók. Az ablak alatt elhelyezkedő szivarládából barkácsolt pódium belsejében értékes könyveket rejtgetnek. Tudják, a tudás hatalom, amitől még a társadalom sem foszthatja meg őket. Egyenrangú bánásmódra vágynak. A dolgozók két ellenőrzés között átveszik felolvasójuk munkáját, s történet hallgatása közben folytatják a monoton munkát. Amint megjelenik a felettesük, a pódium ládává válik, a könyvek eltűnnek. Visszatér a régi, szokványos életkép pár percre.

A fárasztó munkanap után az asszonyok hazatérnek, de izgatottan várják a másnapi felolvasást.

“l’art pour le travail”

Sípőcz Evelin, Szilágyi Szabolcs

A Dohánygyár nap mint nap több mint 1500 főnek ad munkát, emellett szociális szempontból az országban az egyik legmagasabban felszerelt. A munkás közösség számára külön orvosi rendelő, ebédlő, egyéb szociális helyiségek arról árulkodnak, hogy a gyár igazgatója kiemelt fontosságúnak tartja, hogy dolgozóinak egy ideális munkakörnyezetet biztosítson. Emellett szintén korszakalkotó, a remények szerint előremutató lépés a gyár épületegyüttesében számos helyen megjelenő „művészet a munkáért” mozgalom.

A kezdeményezés a gyár vezetősége felől újszerű, a Párizsi avant-garde művészeti törekvéseken alapul. A mozgalom keretén belül főként a gyár és a raktár épületében számos helyen figyelemfelkeltő plakátokat feszítettek ki, melyeknek témája a művészet fontossága, a kultúra sokoldalú megjelenése.

Emellett kortárs alkotások, merész, formabontó, gondolatébresztő festmények kerültek elhelyezésre. Ezek a pontok a folyamatos munkavégzés közé ékelődnek. Kortárs írások, magazinok, novellák, verseskötetek ébresztgetik a munkások figyelmét.

“Az eszme tagadhatatlanul nyugatról szivárgott a gyár közösségébe. A munkásaink szociális és szellemi igényeinek kielégítésével, mi több kiterjesztésével egy folyamatosan aktív, teljes értékben jelen lévő közösséget hozunk létre. Ez eredményezhet termelőképességünk maximalizálása mellett társadalmi szintű kulturális érzékenységet.”

Így nyilatkozott a Lágymányosi Dohánygyár igazgatója, akinek ezek mellett határozott elképzelései vannak a munkásokat és a gyár termelését együttesen érintő további fejlesztésekről...

Kövesd a csíkot!

Köcsik Eszter, Senánszky Zsófia

A dolgozók szürke hétköznapjait erősíti a gyári monoton munka, a tompa, ingerszegény környezet, melyet megtörve, szintet hozva a mindennapokba egy az épületben körbefutó könyv sávot jelenítenénk meg.

Az épületeket beszövő vízszintes tengelyű könyv hálózat több épületben is megjelenik finoman visszahúzódva, egyfajta iránymutatásként szolgálva. Megragadja a tekintetet és elvezeti

az olvasót egy függőleges tengely által kijelölt helyre, mely ösztönözi a munkából kiszakadni vágyó dolgozókat. Minden szintet átsző néhány csomóponttal kiemelve. Ezek a létrehozott helyek nem csak a bent dolgozók számára jelennek meg, hanem a homlokzat kiugrása is reflektál a belső változásokra. Érzékeny kiemeléssel mutatja a változást, és vonzza magához a kiszakadni, pihenni, olvasni vágyókat.

Pletykasarok

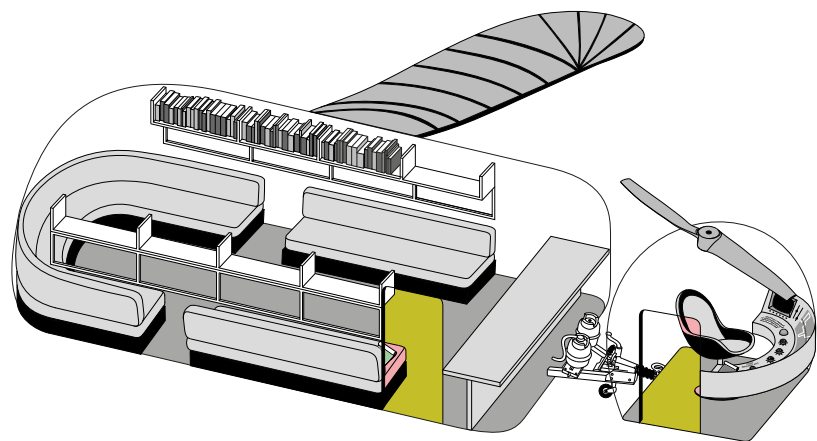
Koczás Márk, Szász Péter

„Ma megint korábban kellett kezdenünk a munkát, mert - ahogy az Igazgató úr mondaná - most igazán sok cigarettára van szüksége a nagyoknak. Igazából nem szoktuk érteni, hogy saját magára gondol-e, mert mióta mi többet dolgozunk ő csak úgy kerekedik mint a kelt tészta a vajlingban. Nos mindenesetre már megint reggel 5 óra előtt 10 perccel érkezett a kocsí, hogy vigyen a gyárba. Jaj ha szegény Jánosom még élné mit mondana, ha nem tudnám frissen készíteni a reggelijét az újságja mellé. Tényleg... Újság. Ma olvastuk, hogy az a Titanic vagy micsoda meg elsüllyedt. A Katika ott hüledezett, mert a férje hajógyári főinas és esküdött, hogy márpedig az a hajó örökké úszni fog. Mondtam is neki, hogy mit van úgy oda, hiszen akkor sem ülne hajóra, ha maga a Császár kérné meg, nem még önszántából. Így meg aztán még kétszer átgondolom, hogy hajóra szálljak-e ezek után én is. A Mari meg folyton azzal rágja a lelkünket, hogy a Tisza István. Hogy az micsoda egy jóképű ember. Nem azt mondom, hogy csúnya de azért az én egyetlen Jánosomhoz hasonlítani sem tudnám. Bár azt meg kell hagyni, hogy a dolgát jól csinálja. Csak érteném mit gyűlölködnek rajta ennyit. Hát igen, mi asszonyok nem igazán látunk bele a politikába. Csak a cigarettát meg a cigarettát. Bár az Igazgató úr szerencsénkre ragaszkodott az olvasóhoz az

építőmesterek akarata ellenére. Ott legalább ha nem is azonnal de olvashatunk ezt-azt az éppen folyó dolgokról. Milyen érdekes... itt élünk, dolgozunk és csak azokból a folyóiratokból tudunk valamiképp amiket a Pista - a portaszolgálatos - megvesz. Igaz azt is csak napokkal később, amikor kirakja az olvasóba, ha a felesége el nem felejt rászólni. Jaj hogy az milyen rendes asszony. Mióta drága Jánosom itt hagyott, minden nap munka után vár az olvasóban, és elkísér egy darabon. Legutóbb még a közeli kávéháza is elvitt. Na nem mintha bemehtünk volna.. Mondván csak férfiaknak, zártkörű rendezvény van odabent. De láttuk ám, hogy mi történt. A mészáros felesége a Zsuzsika ott mulattatta az úri népet, a férje meg különben volt valami mészárszéken, na de ezt igazán nem tudom” ... „, Találtam ma egy egészen új kötésű regényt. Néztem is, hogy ez csak véletlen-e vagy valaki tényleg becsérélte valami másra, mert kerek 10 korona volt az ára. Biztosan valami híres ember írta, bár én nem ismerem a nevét. Minden esetre majd szétnézek az én dárca Jánosom régi könyvei között, hogy vigyek valami méltó helyette. Én úgysem tudnám azokat olvasni... mindig csak rá emlékeznék.”

Részlet Özevgy Kovács Jánosné (Klári) naplójából 1912. április 20.

Neveltessék a nép!

Gácsi Zsuzsanna, Gall Eszter Karolina

Munkások!

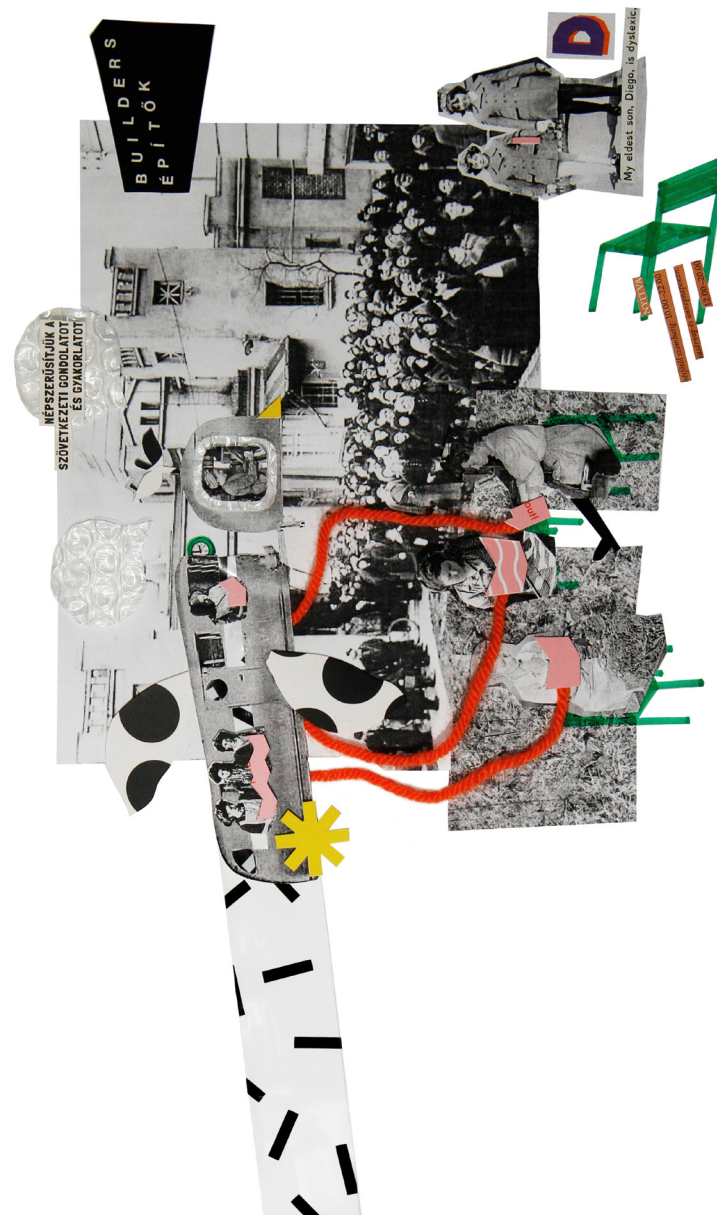
Örvendjete és dicsérjéte Uzony Zoltán igazgató urat! Gondoskodik ő rólatok szépent, csak azok a felforgató és soha nem nyugvó haladás- és gép-ellenes egyének nem akarják ezt elismerni.

Hiszzen Uzonyi Zoltán igazgató úr, a Lágymányosi dohánygyár köztisztelőben álló igazgatója az ország miniszterével száll versenybe a munkásboldogításban. Az igazgató úr új külföldi minták alapján megépített repülőkönyvtárral szerencsélte a munkásnépet. A repülőkönyvtár a népművelés fontos célját teljesíti be, mert mint az igazgató úr kifejtette, a gépesített jövőben elengedhetetlen a művelt munkásosztály léte.

A nagyszerű szerkezet a levegőbe emelkedve szállítja a megfáradt munkásnépnek a gyárakba a könyveket, hogy a szorgos munka után

olvasással műveljék elméjüket. A repülőkönyvtár raktárából 100 db könyv kölcsönözhető ki ingyen egyetlen gombnyomással, és a könyvtár hetente cserélődő tartalmat kínál a budai és pesti gyárak munkásainak. A tartalom minden igényt kielégít: a hölgyeknek háztartási, műves hímzéssel foglalkozó könyveket, és természetesen lírai szerelmes regényeket kínál, az urak számára pedig barkácskönyvektől kezdve a tudományos könyvekig mindent, ami szem-szájnak ingere.

Sőt mi több, Uzony Zoltán munkásbarátsága annyira megy, hogy a cigaretta tömő machina megjelenése után elő fogja terjeszteni a gyári igazgatóságnak a gép által felszabadított munka miatt a dolgozók munkaidéjének csökkentését és helyette, a kötelező olvasási idő bevezetését, melynek megvalósítását szintén a repülő könyvtár segíti majd.

Erkély

Kiss Réka, Schoblocher Edina, Császár Péter

Egybefolyó órák, folyamatos, egyhangú munka. Az érzés, amikor az ember már bármit megcsinálna, csak kiszabadulhasson legalább egy percere a monotonitásból. Mi legalábbis így képzeljük el az ipari munkás létet.

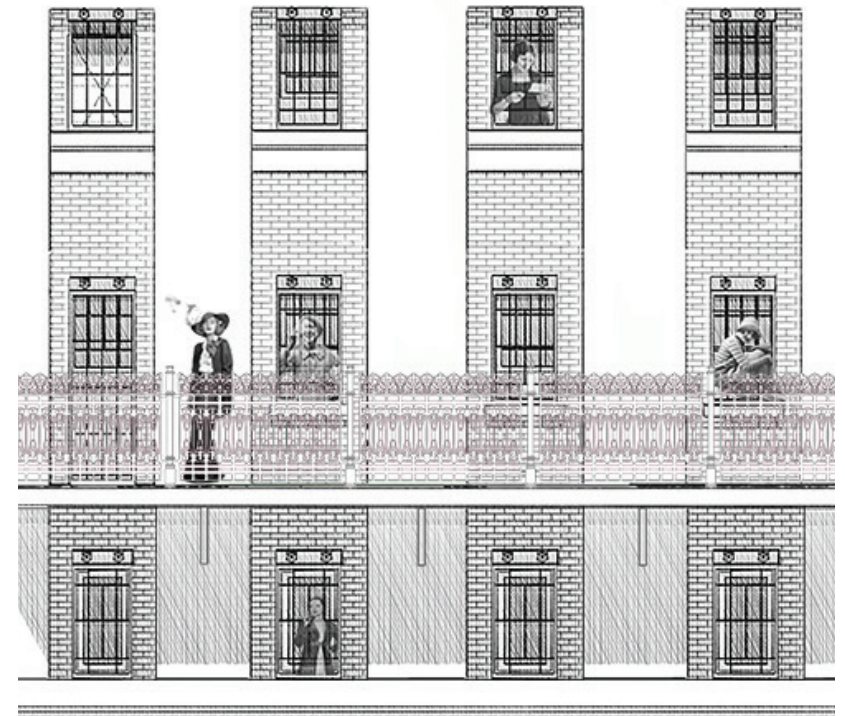
Ezen a szálon elindulva szeretnénk volna egy olyan egyszerű, kis beavatkozást igénylő téri helyzetet kialakítani, ahol az ember ki tud szakadni a munka egységiségéből, akár egymaga, akár a társaival együtt. Mindezt szeretnénk volna úgy létrehozni, hogy kis távolságot kelljen megtenni, mégis összeköttetés legyen a külső környezettel. Ezután keresni kezdtünk az épületen belül egy olyan már meglévő részletet, amiből kiindulva létrehozhatunk olvasásra, beszélgetésre alkalmas teret.

Az ablakok a térben és a munkában is fontos szerepet töltenek be. Ez az épületszerkezet az egyetlen, amely a munkavégzés során kapcsolatot jelent a külső környezettel. Az azonos ritmusban egymás mellé helyezett ablakokból kiindulva, először az ablakká válni alkalmas kialakításával kezdtünk el foglalkozni. Ebből az ötletből fejlődött tovább a tervünk.

A szabályos nyílásosztást megtörve az ablakot átalakítva kijáratot készítettünk, illetve kívülről több ablakot összefogó erkélyt alkottunk. Ez a megoldás a munkatérből nem vesz el, de mégis a belső térhez kötődve egyfajta átmeneti térként funkcionál, ahol az ember a szabadban érezheti magát. Az erkély külső helyének meghatározásához a környező épületek helyzetét kezdtük el elemezni. Ezek alapján az erkély nem az épületekre nyíló, hanem az épületek közötti szabad terekre néző ablakokat fogja össze. Így az épületek és az erkélyek egy zárt vonalat alkotnak.

A célunk az volt, hogy olyan részeket alakítsunk ki a munkatérben vagy ahhoz kapcsolódva, ahol a nők szívesen időzhetnek. Az ablakká válnak kissé szeparáltabb teret hoznak létre, míg az erkély közösségépítő funkciókat is láthat.

Ezzel szeretnénk volna megmutatni, hogy egy kismértékű beavatkozással és az ehhez kapcsolódó már meglévő épületszerkezetekkel is lehet olyan tér kialakítás létrehozni, ami alkalmas lehet több embert igénylő cselekvésre (beszélgetésre), de akár egy-egy személy különvonalására is.

2018 Jelen

Második feladat

Az egykori dohánygyár jelenének legmeghatározóbb szereplője a Lechner Tudásközpont. A második feladat során az általuk felvetett igényekre próbáltunk olyan építészeti válaszokat adni, amelyek a meglévő történeti struktúrák megőrzéséről és belakásáról szólnak. A felvetett problémák és lehetőségek alapján 3 program közül lehetett választani.

Kazánház

A LTK jelenleg az egykori Kazánháznak csupán az egyik, jelenleg romos állapotban lévő felét használhatja - amennyiben védendő műemlékként tekintünk az épületre, ez a helyzet nyilvánvalóan tarthatatlannak tűnik. A feladat célja volt megmutatni az egész épület egységes használatából fakadó előnyöket. A raktárként használt hosszú épület mellett a gyárterület szívében a kazánház a közönséggel való kapcsolattartás tere lehet - nyitott tér, amely alkalmas a következő funkciók befogadására: előadótér (100 fő), kiállítások, olvasó- és kutatóterem, kávézó és fogyasztóterem, látványraktár, szükséges kiszolgáló helyiségek.

Raktárépület

A LTK helyfoglalása a hosszú raktárépületben jelenleg meglehetősen spontán, rendezetlen képet mutat. Az épület egyforma téri minőségű szintjeit egyaránt használják raktárnak, irodának, előadótérnek, kutatószobának. Mire és hogyan használható a kötött raktártér? Az épület egy rövid szelét vizsgálva tudunk-e javasolni olyan elrendezést, funkciótszázást, amely révén az ide javasolt funkciók természetes kapcsolatokkal és könnyedséggel találják meg helyüket? Hogyan lakhatóak be az egyes történeti terek az ipari jelleg sértetlen megőrzése mellett?

Bejárat

A gyárterület mai használatának legszembetűnőbb problémaköre a gyárterület elzártsága és megközelíthetatlensége. Az LTK fizikai megközelíthetősége, az érkezés és a bejutás élménye, összességében az intézmény földszinti publikus zónái – mind épületen kívül, mind belül - temérdek építészeti kérdést vetnek fel jelen állapotukban. Egyszeri szemlélőnek úgy tűnik, mintha ezek az újonnan kialakított részek nem találnák helyüket a gyárépület máig kiható, termelésre hangolt művességében. Hol vannak olyan beavatkozási pontok, ahol ez a helyzet orvosolható?

Dead Pixel

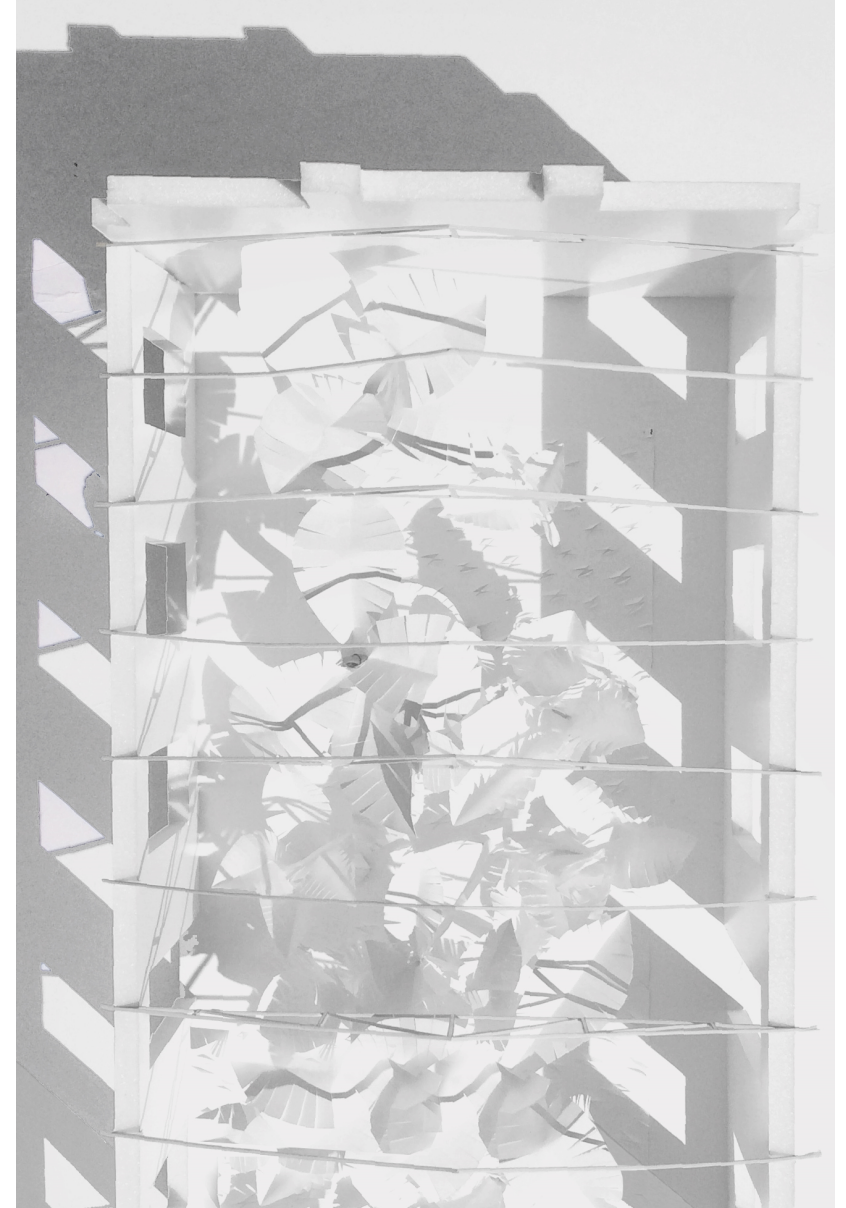
Iványi Réka, Suszter Vanda

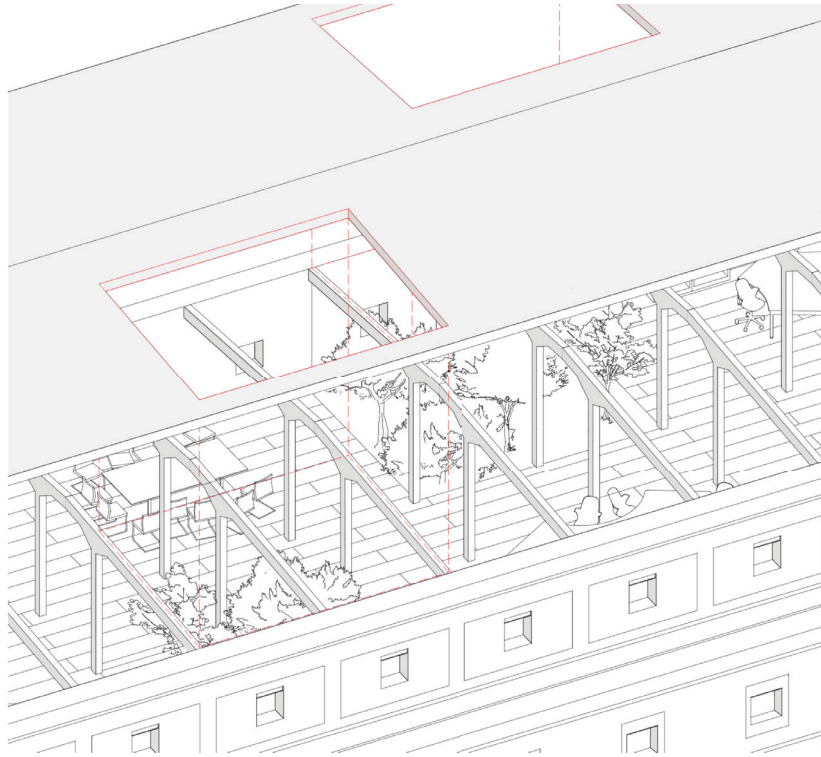
Dead pixel - Ez volt az első gondolatunk a projekt kapcsán. Elképzeltük a kazánházat, mint egy fajta dead pixelt, mint egy beégett képpontot a monitor közepén, mint egy zöld foltot az őt körülvevő betonrengetegben. Egy rövid séta alatt eljuthatunk a szürkéből a zöldbe. Belépünk ebbe az épületbe és egy oázis tárul elénk.

Az oázis egy olyan hely, ahol víz és növényzet van, a zajló vagy zűrzavaros események közt a pihenés, megnyugvás, felüdülés helye vagy jelképe. Egy hely, ahova nem csak a Lechner Tudásközpont és a környező cégek dolgozói térnek be szívesen egy kis kikapcsolódásra, feltöltődésre, de másokat is

idevon ez a hangulat. Egy kávézó egy botanikus kertben, egy trópusi növényekkel teli házban.

A Lágymányosi Dohánygyár egykori emblematikus kéménykürtője egy gravitációs működésű öntözőberendezéssé alakulna át, ami lehetővé tenné az oázis életben tartását a zord épülettömeg közepén. Ez az „önállóan lélegző” ház egy olyan atmoszférát teremtene, amely egy pillanatra megállítja az embert mielőtt tovább rohan a mindennapos teendőivel. A régi épület sziluetije megmaradna, de a belsőt egy újfajta légkör járná át.

Éden

Bogáthy Zsolt, Laczka Áron

A dohánygyár fénykorában a legjobb minőségű pőfékelnivalót a raktárépület felső szintjén tárolták, míg a tömegcikkeket alul. Ezzel a ténnyel állítottuk párhuzamba az építészeti tektonikát és a benapozottságot. Felül filigrán szerkezetű, fényárban úszó, míg alul zömök, sötét terek jellemzőek. Ennek megfelelően az irodákat a felső szinten képzeljük el. Az alsó szinten megtartjuk a titkársági funkciót. Az áthelyezett iroda-tárgyaló-kreatív tér megközelítése lifttel történik, de igénybe vehető a lépcsőház is. A közbelső szintekre terveztük a fotólabort a tervtárral együtt.

A műemlékvédelmi szempontból értékes történeti szerkezeteket kivétel nélkül megtartjuk, kizárólag zárófödém-szakaszokat bontunk ki. A lapostető monotoniját ritmizáló tetőkertrendszerrel gazdagítjuk. A födém helyenkénti átvágásával zöld udvok rendszerét teremtettük meg a felső szinten, az átriumok oldalról üvegfalal határoltak. Áramló teret hozunk létre, mely három oldalról körülöleli a tetőkerteket, ezáltal biztosítva a megfelelő benapozást és a kellemes munkakörnyezetet. A szabadon hagyott középfolyosó lehetőséget teremt a gyors és kényelmes közlekedésre.

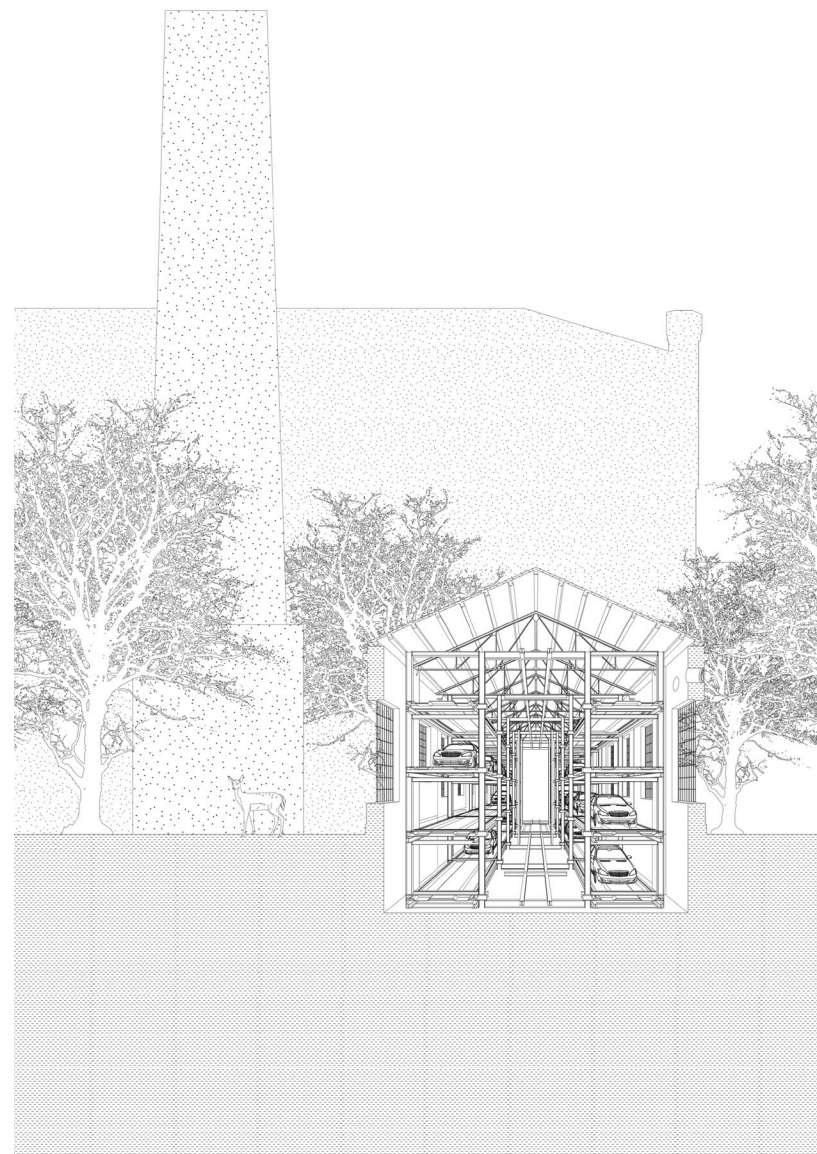
A titkos kert

Álmosdi Donát, Fárizs András

- Á, Gyulám, rég láttalak, mi a helyzet?
- Szevasz Bélám! Remekül vagyok. Csúcs ez a kert, mi?
- Ne is mondd! Mióta nincsenek itt a kocsik, állandóan kint vagyunk, igazi közösségi hely lett, a dohánygyár központja.
- Ahogy mondd! Azelőtt lépni sem lehetett a regeteg autótól. Nem csoda, hogy senki nem használta ezt a helyet, cigarettázni se nagyon jártak ki az emberek.
- Így van, nagyon jó ötlet volt átalakítani a kazánházat egy nagy parkológéppé! Végül is annak idején egészen hasonló célokat szolgált, gépeket tároltak benne.

- Pontosan. A negatív hatásokat egy helyre koncentrálván, a kocsikat a kazánház százéves falai mögé rejtették, így semmi nem zavarja meg a kert idilljét.
- Tényleg idilli. Hallgatom, ahogy susognak a levelek, füttyülnek a madarak, a kávé is jobban esik így! Olyan távolinak tűnik így a város nyüzsgése.
- Hát persze! A dohánygyár épületszárnyai úgy ölelik körbe, mint valami titkos kertet.

Itt hirtelen elhallgatnak: népes borzcsalád vonult el a bokrok alatt.

Enter Lechner

Kovács Regina, Siska Enikő

A Lechner Tudásközpont jelenlegi állapotában kissé alárendelt helyzetben található a volt Lágymányosi Dohánygyár helyszínén. Megközelítése nem teljesen egyértelmű módon történik, bejárata az utcáról nem látható, így a látogatók számára először nehézséget okozhat a bejutás. A Dohánygyár belső területén is aktív gépjárműforgalom van, az épületek közötti tereket parkolásra használják, de a túloldali utcafronti térsávok is ezt a célt szolgálják. A Lechner Tudásközpont működéséhez szükséges feladatok ellátása, valamint a szervezésükben megvalósuló programok mind az épület belsejében zajlanak. A környező épületekkel és az általuk közrezárt teresedésekkel kapcsolat nem jön létre.

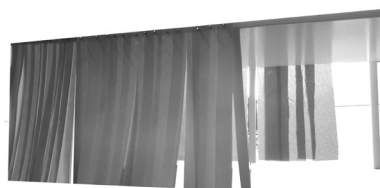
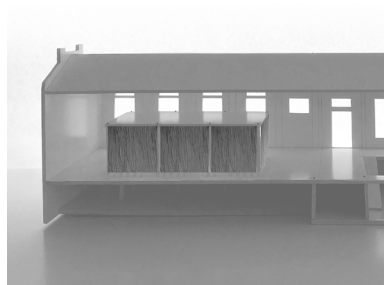
Ezért fontosnak érezzük azt, hogy a régen egy funkciót ellátó egységes gyárterület ne essen darabjaira, a különböző tevékenységű épületek között is legyen egyfajta összefogó erő. Ennek érdekében a belső területekről javaslatunkban

kizártuk az autós forgalmat, és köztérre alakítottuk, hogy ezáltal mindenki számára elérhetőbb munkahely és közösségi helyszín jöjjön létre. Ezt azért is látjuk szükségesnek, hogy a Lechner által szervezett események ne csak a zárt falak között kaphassanak helyet, hanem tereket biztosítsunk szabadtéri programok számára is.

A bejárat kiemelésére egy hangsúlyosabb lépcsőt és rámpát helyeznénk le, amely alkalmas hosszabb távú kültéri tartózkodásra, pihenésre is.

A multifunkcionális központtá átalakuló régi kazánház épülete és a Tudásközpont között fontosnak tartjuk egyfajta valós, fizikai kapcsolatot létrejöttét. A Lechner eddigi alárendelt helyzetének ellentéteként egy ideiglenes, óriási, átlátszó léggömb által fedett közteret hoztunk létre. A léggömb a figyelemfelkeltést szolgálja, mindenki számára egyértelműsíti a Tudásközpont jelenlétét.

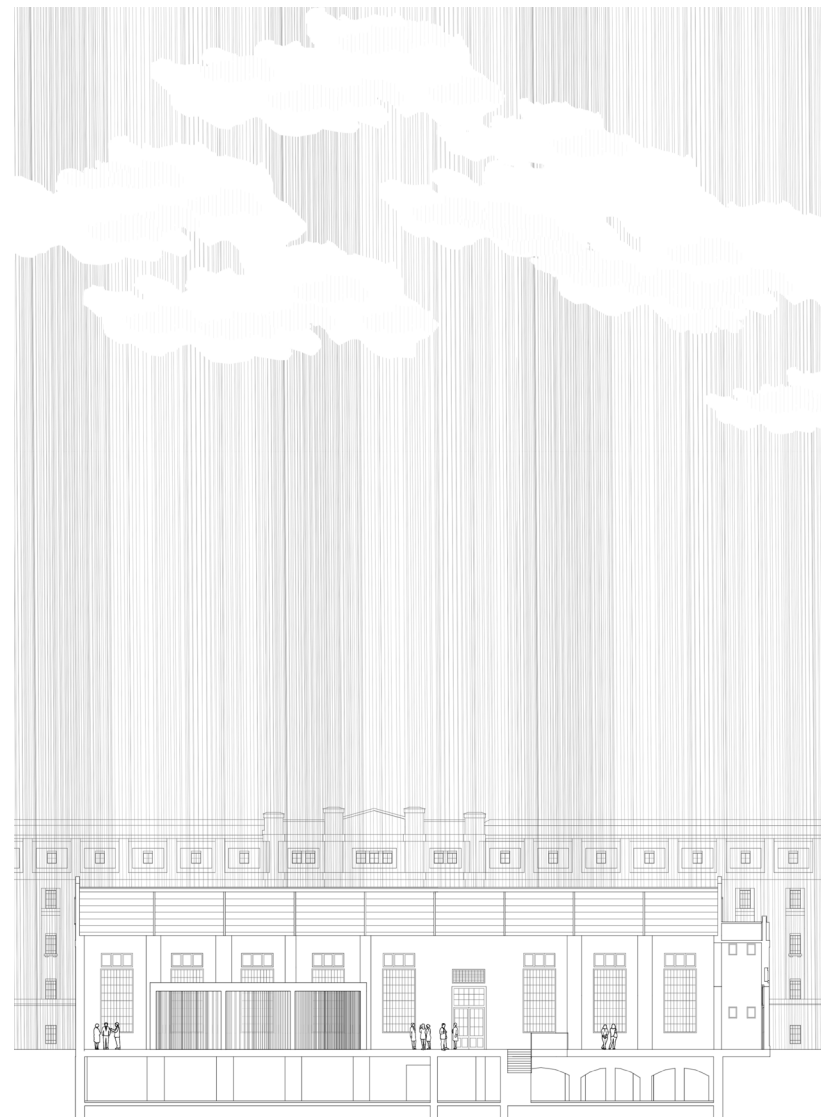

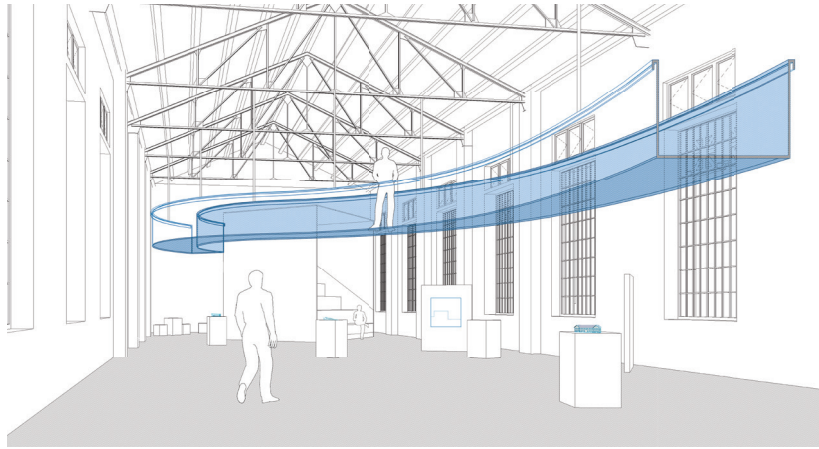
Függönyfal

Hegymegi Júlia, Malkóc Krisztina, Surján Borka

Csipp csepp csepereg
 Villám csattan megered.
 Záporfüggöny zuhatag.
 Fut a felhő süt a nap.
 Jött ment jót esett
 Fűnek fának jól esett.
 / Gryllus Vibmos: Zápor /

A Lechner Tudásközpont új előadótermében tartott műsor befejeztével körülöttünk a függönyöket elhúzzák, és egyszer csak ott találjuk magunkat a gépház egybenyitott, kitisztított, nagy terének közepén. Hasonló érzés ez, mint amikor a vihar után a felhők elvonulnak, kisüt a nap és a város újra megtelik élettel.

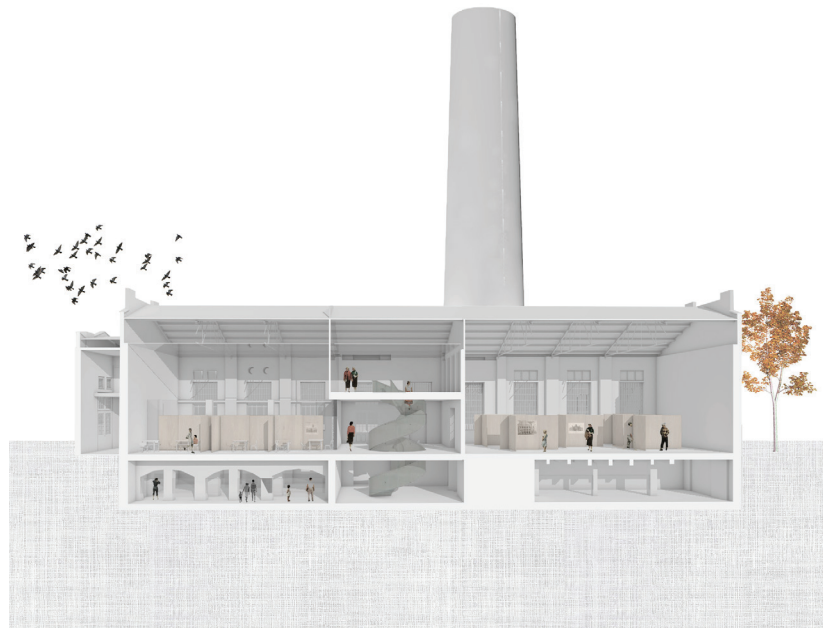
Híd

Máté Balázs, Szabó Péter Bálint, Szűcs Lilla

A volt Lágymányosi Dohánygyár kazánház épülete megépülése óta jelentősen megváltozott. Lecserélődött a funkció, a belső elrendezés, majd a tulajdonosok is. Átrendeződtek a falak, bekerült egy közbelső földem, elreptültek az évek. Az épület szerkezete azonban változatlan, a benne lévő építészeti potenciál pedig kihasználatlan. A jelenleg felszabdalt, és túltagolt építmény egy egységes újragondolással a kulturális élet pezsgő helyszínévé válhat. A kazánház csarnokszerkezete nagyléptékű, impozáns belső tér kialakítását engedi meg, melynek szabadon alakított öbleit kiállítások és előadások töltik meg.

A hosszan feltáruló csarnokban az érdeklődők archív terveket és modern alkotásokat tekinthetnek meg. Azok pedig, akik a változatos tudományos, vagy művészeti előadásokra jöttek, a tengely végén található pódiumon elhelyezkedve tölthetik el az idejüket. A kiállítótér körüljárhatóságát a pódiumról megközelíthető függesztett híd biztosítja, amelyről a belső teret új perspektívából szemlélhetjük.

Húzd a kultúrát!

Köcsik Eszter, Senánszky Zsófia

A jelenleg félig üresen, és kihasználatlanul álló kazánház felpezsdítését a Lechner-központban tárolt tervek kiállításának gondolata vezére. Történetük bemutatása, és az eldugott, hánykolódó tervek új kontextusba emelése. Ezek a tervek szolgálnának az élet háttéréként. A tereket a kiállítandó tervek alakítanák, az egész épületen átívelve. Ezek mozgatóásával, játékaival több,

különböző funkciót is befogadó terek hozhatóak létre, a használati igényeknek megfelelően. Emellett helyet kap egy kiemelt szerepű, magas belterű előadótér valamint egy olvasóval egybekötött kávézó is. A pinceszinten kialakítható közvetett megvilágítás megfelelő helyszínt teremt a látványraktárnak.

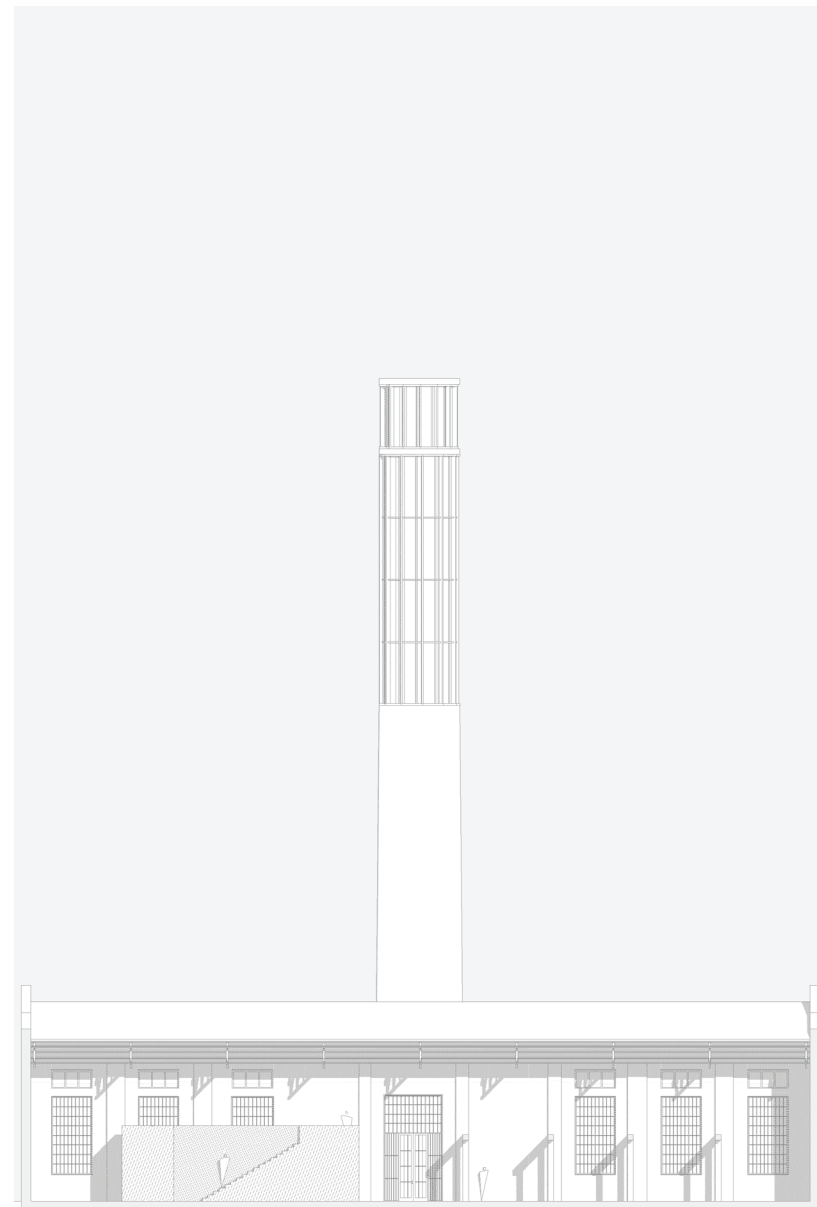
Doboz

Koczás Márk, Száraz Péter

Az egykori dohánygyár területén, a Lechner Tudásközpont bejáratával szemben elhelyezkedő épületnek jelenleg több tulajdonosa/bérlője van, ami azt eredményezi, hogy nem lehet jól kihasználni a létesítményt. Ennek megoldásaként született meg az alábbi terv, mely a két rész egyesítésével és újraformálásával szeretne létrehozni egy a mai kor elvárásainak megfelelő rendezvényközpontot. Fontos szempont volt, hogy a történeti karakter megtartása mellett, egy teljesen modern, jól használható épület alakítsunk ki. Így minden olyan szerkezetet, ami nem létfontosságú, kibontottuk az épületből, a tartószerkezetet pedig az eredeti falakban megerősítve, aláalapozva alakítottuk át. Ezzel létrejöhett egy hatalmas tér, melynek a határai 5 oldalról az építéskor megvalósult állapotot jelenítik meg, a falak és a tetőszerkezet formájában, míg a padlót modern cementbázisú ipari padlóra

cseréltük. Ahhoz, hogy több funkciót is elláthasson az épület, a térbe helyeztünk egy dobozzerű építményt, amely mintegy bútor a térben magában foglal minden funkciót így például ruhatárat, büfét, raktárt és mosdóblokkot is.

Ezen kívül az eredeti gyárkéményt átgondoltuk és kiegészítve továbbépitettük. A jelenlegi 26 méteres magasságát megnöveltük az eredeti 44 méteres magasságára és egy kilátót alakítottunk ki benne, amely így a harmadik legmagasabb pont lett a környéken a Gellérthegy és a Schönherz kollégiumot követve. A jelenleg is meglévő téglából épített kéményt megerősítve, tetejére könnyűszerkezetű felépítményt helyezve hoztuk létre a kilátót, melynek belsejében lifttel lehet megközelíteni a 40 méter magasan elhelyezett szintet, ahonnan kiváló panoráma nyílik mind a Dunára és a pesti oldalra mind Budaörs irányába.

Figyelem!

Gácsi Zsuzsanna, Gall Eszter Karolina

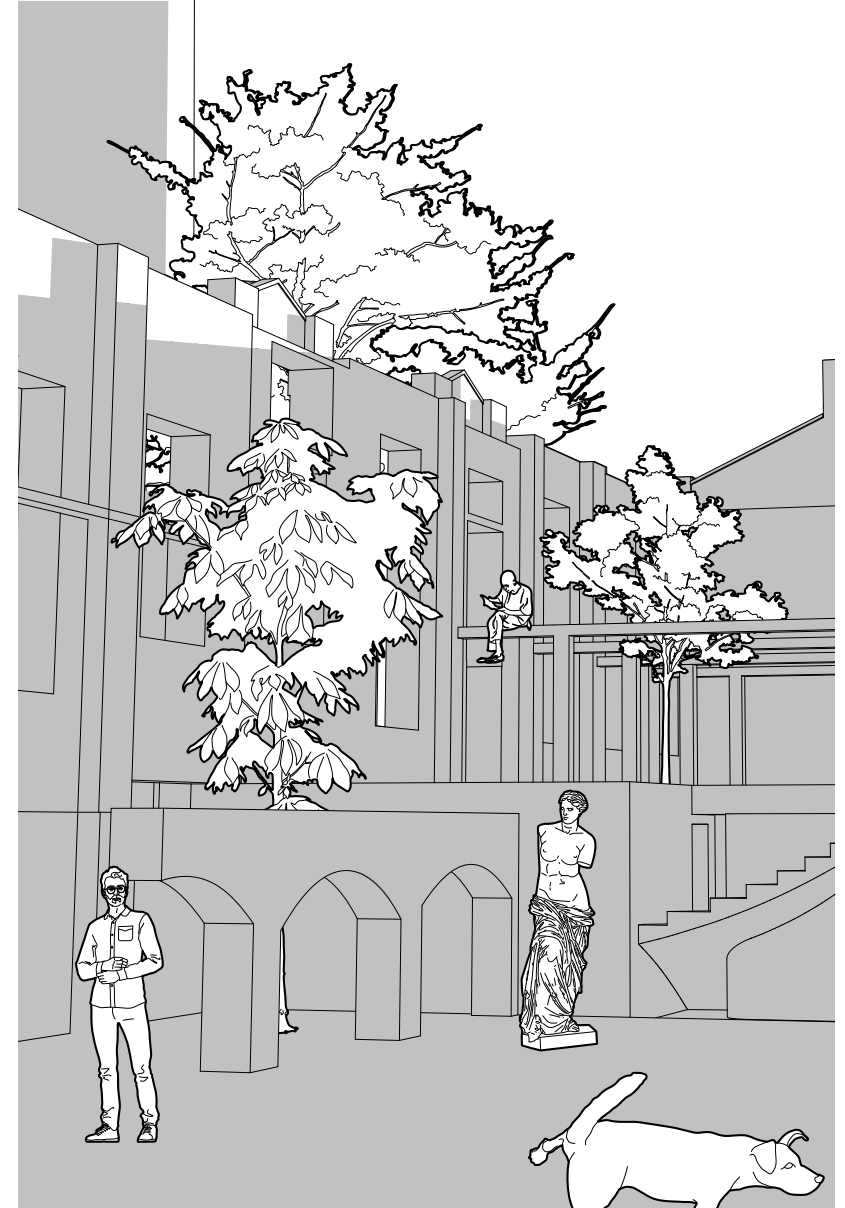
Tisztelt Munkavállalók!

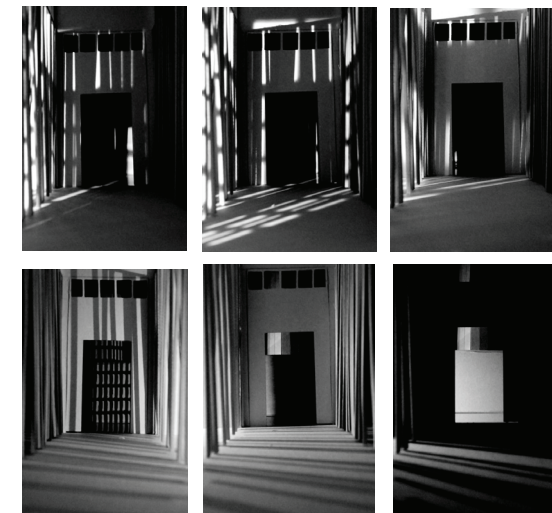
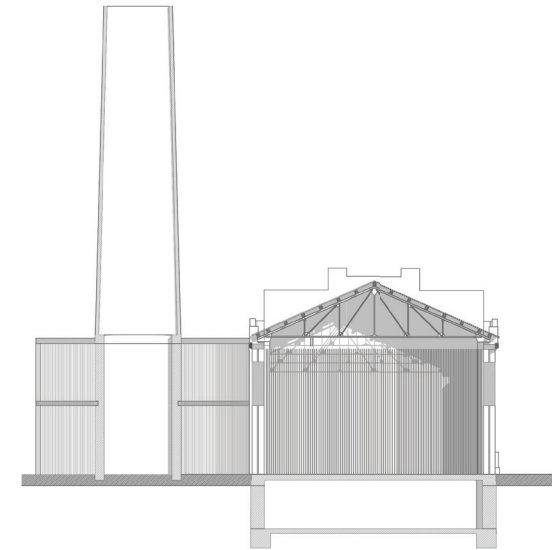
Az elkövetkezendő két hét folyamán átalakítások zajlanak a gyár területén. A munkálatok az udvari 'volt kazánház' épületét érintik. Az első héten nagyobb gépekkel végzett bontási munkára számíthatnak, az ezzel járó zajhatásért szíves elnézésüket kérjük. Kérjük, ez időtartam alatt a környező épületeket szíveskedjenek másik bejáraton keresztül megközelíteni. A bontás után intenzív növényültetés következik. Több idős fát

is fogunk szállítani a területre korszerű áttelepítési módszerekkel.

Reméljük, hogy a kellemetlenségeikért kellőképpen kompenzálja Önöket az elkészülő tájpark és műrom, melyek az itt dolgozók kényelmét, valamint zöldterületen való rekreációs lehetőségét hivatottak biztosítani.

“Önöknek Építünk”
Tájkert Zrt.

Tengely

Kiss Réka, Schoblocher Edina, Császár Péter

„Az élet belülről kifelé fejlődik, megnyílik a fénynek és kitarul a szemnek!”

Le Corbusier

Egy tengely ami mentén mozgunk.
 Összeköttetés a kémény és a Lechner központ között. A közlekedő elválaszt és összeköt.
 A kémény az épület része.
 Kitelepült belső tér.

2124 jövő

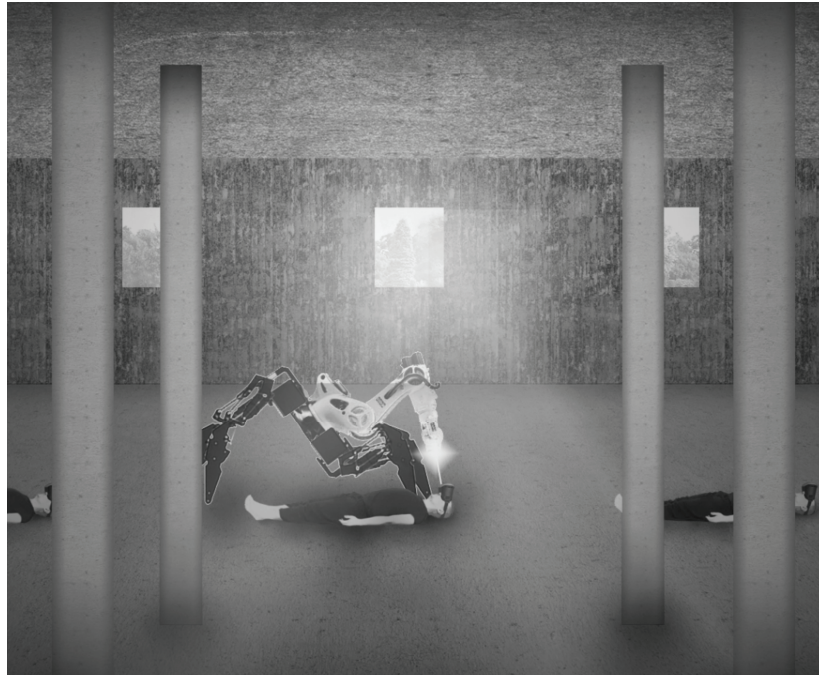
Harmadik feladat

A lágymányosi dohánygyár kétségtelenül legnagyobb értéke a gyárterület homogén, az átépítések és bontások ellenére is jól érzékelhető egysége, amely önmagába forduló zárványt jelent Lágymányos városi szövetében.

A harmadik feladat során ismét időutazásba fogtunk, ezúttal a távoli jövőbe tettünk látogatást. A feladat a jövőben látott vízió bemutatása volt a jelen számára, egy álmokép rögzítése. A jövő természetesen csupán elképzelt, a dátum (2124) olyan távoli, hogy még sejtéseink sem lehetnek az akkori Budapestről. A vízió ugyanakkor lehetett reális, józannak vélt számításokon alapuló, vagy ábrázolhatott extrém, utópisztikus, akár posztapokaliptikus fikciót is. A gyárterületre javasolt funkciót nem határoztuk meg, minden a remélt, félt vagy várható jövő szcenáriójának lett alávetve.

A jövő megsejtése természetesen feltételezi, hogy egységes rendszerükben és összefüggéseikben végiggondoljuk a világ környezeti, társadalmi, gazdasági és technológiai struktúráinak változását. Ebben az összefüggérendszerben képzelhető el aztán Európa, Magyarország, Budapest, a XI. kerület és végül a dohánygyár szerepe. Mindezt egyetlen képsorba sűríteni természetesen szinte lehetetlen, célkitűzésünk a tudományos-fantasztikus regények analógiájára inkább egy jól eltalált, az olvasót a regény terébe azonnal behúzó, a viszonyokat tömören felvázoló első mondat megfogalmazása volt (lásd: "A long time ago, in a galaxy far, far away...").

Kétszemközt

Bogáthy Zsolt, Laczka Áron

2124-es baljós jövőképiünk egy zárkózott, sötét világot vizionál. Az emberiség káros tevékenységével tönkretette természetes közegét, művi környezettel felváltva azt. Az élet a négy fal közé szorult, személytelen gyűjtőházak nagyléptékű, csupasz tereibe. Minden automatizált. A tudomány és technológia vívmányai átvették a hatalmat a józan ész felett.

Génjeink a mozgáshiány és az ingerzegény környezet miatt módosultak. Izomzatunk leépült,

érzékeink megszűntek. Az emberek elidegenedtek egymástól. A szociális érzékenység fogalma a feledés homályába merült.

Az élet színterévé a virtuális valóság vált, melyben csak résztvevők vagyunk. Ebben az alternatív univerzumban bármit megtehetünk, bárkik lehetünk. Nincsenek következmények, nincs elérhetetlen. Ebben az állapotban megállt az idő, a világnak se eleje, se vége...

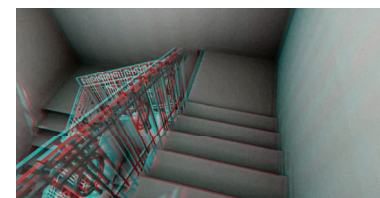
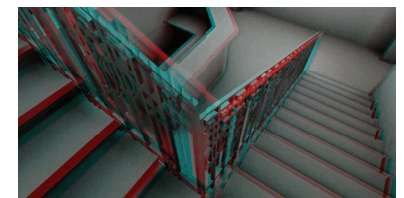
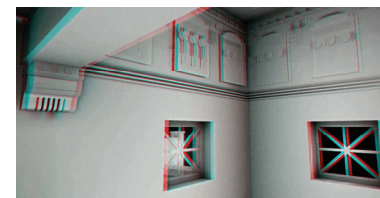
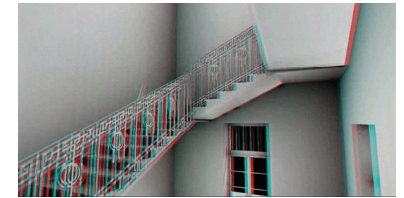
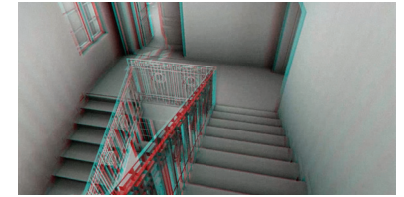

Visszatérés

Álmosdi Donát, Fűrész András

Nem voltam itt több, mint kilencven éve. Csak reménykedni mertünk, hogy áll még a kastély. Azelőtt eszembe se jutott volna visszajönni, de mióta X elment, nem hagyott nyugodni a gondolat. Éreztem, hogy ha van még bármi használható anyag, annak itt kell lennie. Másfél óránk maradt a következő Jelenésig. Mióta a blokkot bezárták, nem is nagyon van értelme a dolognak, persze ki emlékszik még a blokkra, meg ki emlékszik úgy egyáltalán bármire. A

Nagy Szabadság óta nincs szükségünk emlékekre, mindent a Készüléken tárolunk. De azért a Jelenést még tartjuk, ahogy a Készüléket is magánál tartja mindenki. Régi rutin. Az időnk viszont fogy, és Álmos még mindig bent van. Ami az emlékekektől, már a sajátjaimban sem lehetek biztos. Talán ami megmaradt a papírokon, már ami megmaradt, még az átállás előtről. Ha talált is valamit, már rég vissza kellett volna érnem. Bemegyek. Szörnyű ez a kód.

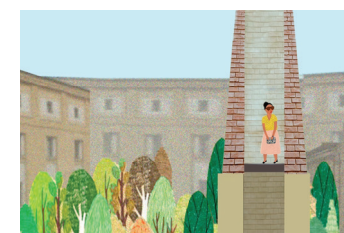

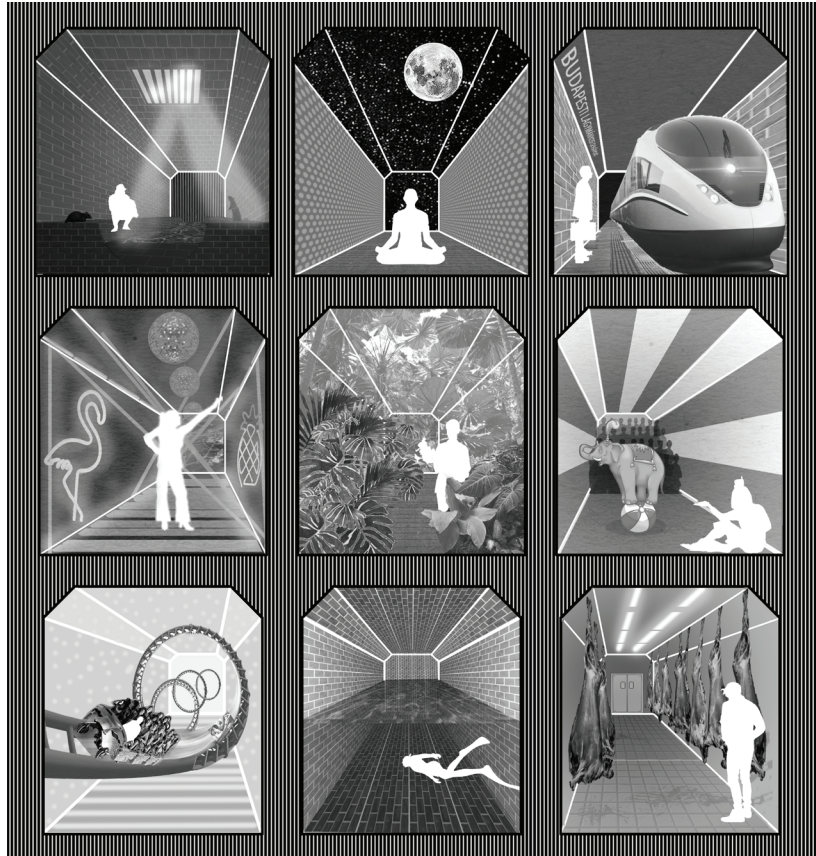
Titkos központ

Kovács Regina, Siska Enikő

A világnak nem sikerült megállítani a globális felmelegedést. A jégsapkák elolvadtak, és a földfelszín élhetetlenné vált az újonnan feltörő mérgező gázok miatt. A Föld troposzférájának egy részét teljesen beborítja, beleértve mindent, ami az előző korok helyszíne volt. A világ jelentős épített örökségei is mind a toxikus gázok áldozatává váltak volna, de megóvásuk érdekében nagy ellenállóképességű üvegburákat építettek feléjük. Így a műemlékek jelentős része megmaradhatott, és jelenleg is látogathatóak a földfelszínre vezető csölyfiteken keresztül.

Az új, földfelszín feletti városokat tömegesen kellett létrehozni, mind tőpusterek alapján készültek, így az új világvezetésnek nincs szüksége az építész tervezői munkaerőre. A munkanélkülivé vált építész közösség tehetetlenségében kénytelen volt más megoldást találni a kreatív energiák levezetésére. Így a lezárt területű, de műemléki védelem alatt álló, elhagyatott Lágymányosi Dohánygyár épületeit választották titkos központjuk színteréül. A terület azért is különleges, mert egyike azoknak a megmaradt értékes területeknek, ahol a talaj még termékeny, utolsó megmaradt lenyomataként a Föld egykori mivoltának.

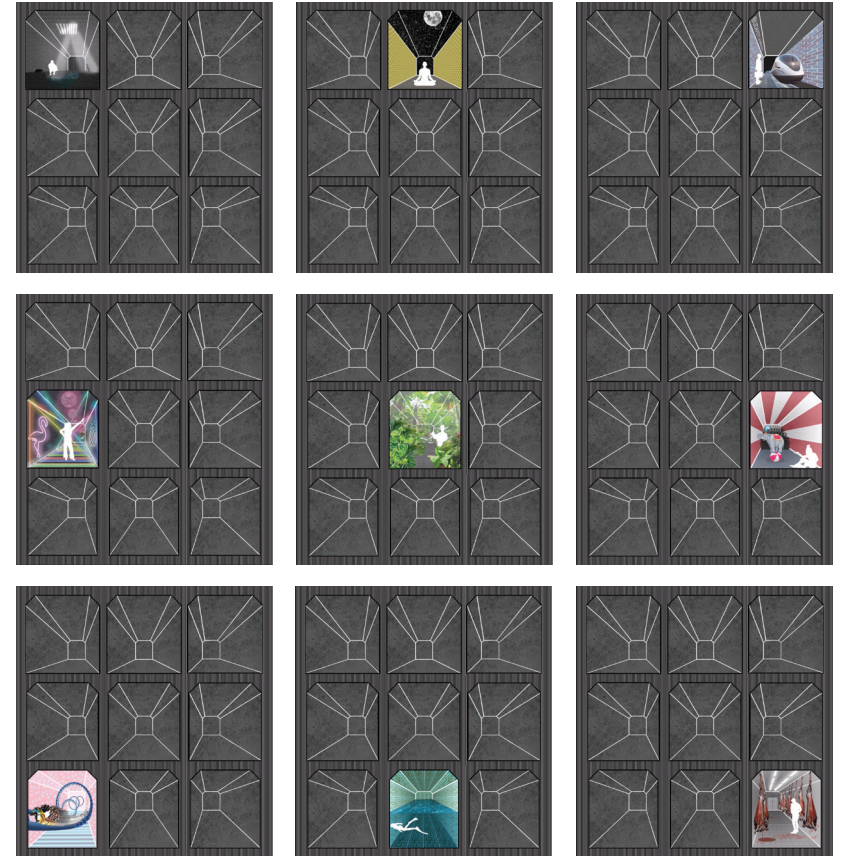

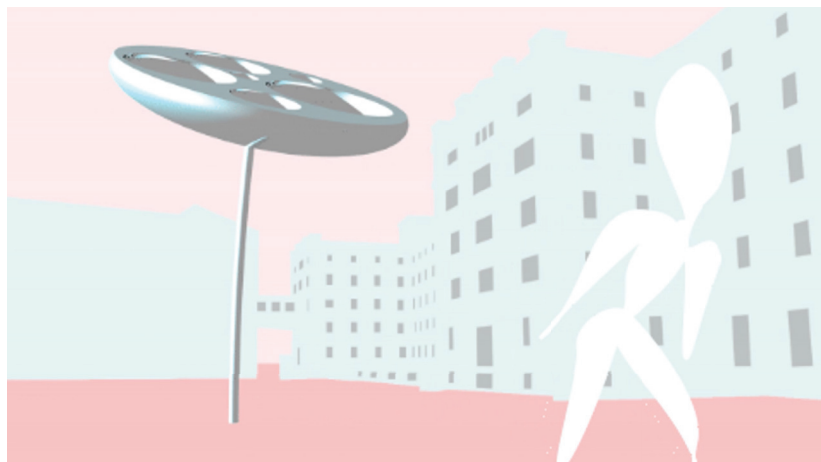
Jövő érzet

Hegymegi Júlia, Malkócs Krisztina, Surján Borka

A Lágymányosi Dohánygyárat a 19. sz. fontos emlékei között tartják számon. Anyagi és formai megjelenésének semlegessége ihletett meg minket is amikor a jövőről kezdtünk gondolkodni. Célunk nem egy konkrét utópia, vagy disztópia bemutatása, hanem a jövővel kapcsolatosan bennünk felmerült érzések bemutatása képek és hangok segítségével. A dohánygyári raktár épületében sétálva meghatározó annak egyhangú,

folyosós szerű hangulata. Azt képzelheti az ember, hogy ezt a teret bárhogy fel lehet öltöztetni. Azt gondoljuk ez a semlegesség lehet majd jellemző a jövő tereiben is, hiszen most úgy látszik ilyen irányba halad a világ. Csupán fizikai keretet adó terekben teremtik meg az emberek a feltehetően virtuális világaikat. Nem kell elhagyni az épületet, hogy az ember „világot” lásson, a világ eljön hozzá, ahogy az egyes tereket végig járja.

Életfa

Sípőz Evelin, Szilágyi Szabolcs

2018 - Rohamosan fejlődő elektronika. Eszköz kibocsátás maximalizálására való törekvés. Magas befektetések.

2048 - Csúcstechnológia elterjesztése. Robotikai fejlesztésekben való előrelépések. Népeség csökkenés.

2068 - Robotizált ipar. Mesterséges intelligencia fejlesztése. Gazdasági struktúra ártértelemezése.

2098 - Robotizált családmódel. Népeség kiegészítés mesterséges intelligenciával. Hologramm fejlesztések ugrásszerű fejlődése.

2118 - Tökéletes robot társadalom. Gazdasági, vallási elvek érvényvesztése. Politikai tényezők megszűnése. Idillikus anyagok. Idillikus környezet. Munka és fejlődés orientált társadalom. Termelési fókusz a technikai tovább fejlesztése.

36 óra 72 részperc - Töltöttségi állapot termelőképesség veszélyeztető stádiumba érkezett. Folyamatos munkavégzés megszakításához való engedély-kérvényeztetés leadása. Feldolgozási szünet.

36 óra 76 részperc - Töltési folyamathoz való előkészítés. Fémvégtagok funkcionális mozgatása a tudásfa koordinátáihoz.

36 óra 79 részperc - Töltési folyamathoz való csatlakozás. Analízis. Töltési folyamat megkezdése.

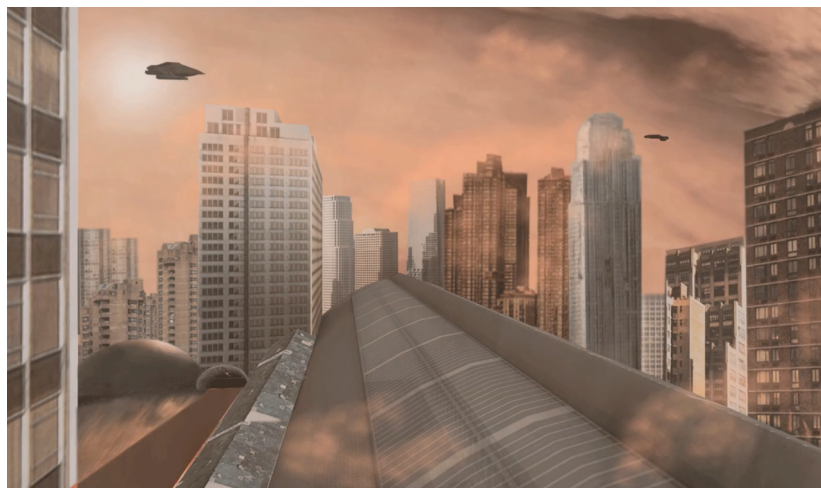
37 óra 00 részinduló perc - Töltöttségi szint maximalizálása termelési folyamathoz igazítva.

Zene: Ben Johnston: String Quartet No. 7: With Solemnity

it and quick:
u grace and humor

Ben Johnston

Copyright © 1989
By SMITH PUBLICATIONS
All Rights Reserved.

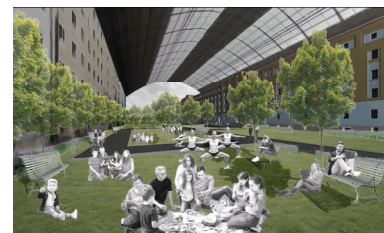

Keserű paradicsom

Máté Balázs, Szabó Péter Bálint, Szűcs Lilla

A lámpák elhalványultak, ahogy kintről hirtelen több fény kezdett beszűrődni. „Kezd kitisztulni az ég” – állapította meg Lizzy. A homokvihar általában délig kitombolja magát, épp időben, hogy az ember valódi napsütésben ebédelhessen. Nem kellett a kézi termináljára néznie, korgó gyomra jelezte, hogy a megszokott rutin szerint haladnak. Az éghajlatváltozás azért nem vett el minden jót. Járhattunk volna sokkal rosszabbul is. Voltak, akik sokkal rosszabbul jártak. A szabad ég alatti piknik már rég a múlté, de a dóm majdnem ugyan úgy megteszi. A szűrt UV, a mindig friss levegő... ilyesmi lehet az, amiről nagymamája

állandóan mesél. Ilyen lehetett az ő idejében. Lizzy sose értette ezt az érzést, ő már így nőtt fel. Nem érti mi lehetett az, amit vissza kéne sírni. Hiszen ez ugyan az, csak kisebbben. Ha pedig kedve támad egy kis változatossághoz, elutazik valamelyik üdülő paradicsomba. Ott nincsenek homokviharak, nincs rekkentő hőség, a tenger pedig épp kellemes hőmérsékletű. Egyszer még egy élő halat is látott! „Ma a parkban ebédelek” – szólt oda munkatársának, majd lezárta munkáját. „Nem jöttek az iskolások, ma lesz szabad padom”. Hát igen. A dóm legnagyobb hibája, hogy túl jó. És túl kevés van, hogy mindenki elférjen.

The land of peace and nature

Kiss Réka, Schoblocher Edina, Császár Péter

Egy névtelen lakos naplójából:

„Kedves naplóm! A mai nap is nagyszerűen telt, mint a többi. Reggel felkeltem, és már az ablakon kinézve csodás érzés fogott el, a felkelő nap, és a fák zöld színe vakító szinkavalkádót árasztott a szobába. Lementem reggelizni, majd utána egy pár pirulával kísértem a friss gyümölcssalátámat, csak hogy fokozzam jókedveket. Az ízek, mintha meglevenedtek volna a számban, és az illatok,

melyet a tavaszi szél fúj a konyhába lélrhatatlanok voltak. Délben taliztam a sráccokkal, és egy kis ganja mellett sztorizgattunk, nosztalgiztunk a régi idők emlékére. Ma van a 20. évfordulója, hogy véget ért a végtelen betonveneteg és szörnyű mocska környezet ebben a városrészben. Ahogyan magunkra pillantok, azt kell, hogy mondjam, a világ sokkalta szebb most, mint régen. Bármit megtennék, hogy fenn tartsam ezt az állapotot. Bármit!”

Műveld a földet!

Kocsik Eszter, Senánszky Zsófia

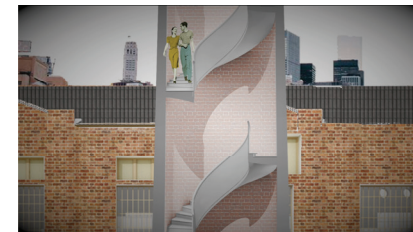
Mereven állt és nézett maga elé. Valami furcsa koppanás zavarta fel gondolataiból. Egy esőcsepp. Már egy ideje száraz idők járnak, rövid időre meg is örült neki, sóhajtott egyet és visszamerült gondolataiba. Az apja szavai visszhangzottak a fejében. Egy régi történetet mesél, melyet újra és újra felelevenít emlékeiben, apró részletek után kutatva, ami felett esetleg elsiklott. De hiába.

Harminchét évvel ezelőtt történt. A tudósok már látták előre, de az emberek nem tulajdonítottak neki nagy jelentőséget. És kitört a Nap. Az emberek ott álltak felkészületlenül, elszabadult a pokol, kitört a káosz. Eltűnt az, amire a

társadalom támaszkodott, eltűnt a technológia. Több helyen is tűzvész pusztított, elveszett rengeteg tudás, a múlt emlékei.

Sokan a falvakba menekültek, mások a föld alatt bújtak meg. A városok is csak pár évvel a kitörés után kezdtek el újra életre térni. A társadalom helyzete még mindig nem stabilizálódott, de a földművelés sokaknak biztonságot nyújt.

Elemelt tekintetét a tájról. Most már mennie kell. Maga mögött hagyva a reményt, hogy a világ visszatér a régi kerékvágásába.

könyvtárak

XX-XXI. századi könyvtárak gyűjteménye

A félévben a Lechner Tudásközpont terv-archívumának apropóján érintőlegesen a könyvtárak témájával is foglalkoztunk. Létrehoztunk egy 56 darabos gyűjteményt a XX-XXI. század kiemelkedő könyvtárépületeiből. Munkánk során kísérletet tettünk arra, hogy a hallgatók szubjektív véleményére hagyatkozva kiválasszuk ezekből 24 példát (a válogatás közben érintőlegesen az összes példa megismerhető), amelyeket gyors újrarájzolással rögzítettünk az emlékezetünkbe.

A felhalmozott kortárs könyvtárak, levéltárak, archívumok és tervtárak gyűjteménye értékes adalék lehet a Lechner Tudásközpont jövőjének felvázolásához. A gyűjtés és listakészítés mámorához jó kiindulópont volt Giovanni Paolo Pannini Galéria Róma látképeivel című festménye (1759), mely egy meghatározhatatlan méretű gyűjteményt jelenít meg, s amelyen már a kép perspektívája is utal egy beláthatatlan méretű látogatható raktár terére.

Gunnar Asplund
Stockholms Stadsbibliothek
1928

Tadao Ando
Shiba Ryotaro Museum
2001

Toyo Ito
Tama Art University Library
2007

Projekt11 Architects
National Technical Library,
Prague 2009

Sergison Bates Architects
City Library, Blankenberge
2011

Antinen Oiva Architects
Helsinki University Library
2012

Georg Scheel Wetzel Arch.
NS-Dokumentationszentrum
2014

Alvar Aalto
Viipurin Kirjasto
1935

Abalos & Herreros
Biblioteca Usera José Hierro
2003

RCR Arquitectes
Sant Antoni - Joan Oliver
Library 2007

Max Dudler
Jacob and Wilhelm Grimm
Centre 2009

Sou Fujimoto
Musashino Art University
Library 2011

Diebedo Francis Kéré
Gando School Library,
Burkina Faso 2012

Degelo Architekten
Library in Freiburg
2014

Jože Plečnik
NUK Ljubljana
1941

OMA
Seattle Central Library
2004

Isay Weinfeld
Ivriaria da Vila Bookstore
2007

TYIN Tegnestue Architects
Safe Haven Library, Burma
2009

HS99
Katowice Information Centre
and Library 2011

Ortner+Ortner
Landesarchiv NRW, Duisburg
2013

Robbrecht en Daem
State Archives Ghent
2014

SOM
Beinecke Rare Book and
Manuscript Library 1963

Herzog & de Meuron
Cotbus University Library
2004

JKMM
Turku Main Library
2007

KARO Architekten
Leszecein Salbke,
Magdeburg 2009

Eun Young Yi
Stadtbibliothek am Mailander
Platz, Stuttgart 2011

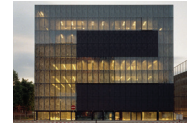
Mecanoo
Library of Birmingham
2013

Studio 02 Architectes
Médiathèque Monterblanc
2014

Louis Kahn
Exeter Library
1972

Wiel Arets
Utrecht Library
2004

David Adjaye
Whitechapel Idea Store,
London 2007

Rafael Moneo
Biblioteca Deusto, Bilbao
2009

JAAM
Centro Carlos Santamaría
2011

Paredes Pedrosa Arq.
Biblioteca Pública de Ceuta
2013

Chestnutt Niess Arch.
Mittelpunktliothek Alte
Feuerwache 2015

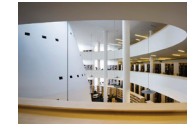
Breuer Marcel
Atlanta Central Library
1980

Schmitz & Barz-Malfatti
Anna Amalia Library
extension 2005

Kalach & Arriaga
Vasconcelos Library
2007

Balázs Mihály
Regionális Könyvtár és
Tudásközpont, Pécs 2010

Max Dudler
Folkwang Library, Essen-
Werden 2012

Office KGDVS
University Library, Ghent
2014

Vector Architects
Seashore Library
2015

Dominique Perault
National Library of France
1995

Max Dudler
Diocese Library, Münster
2005

Alvaro Siza
Biblioteca Municipal, Viana
do Castelo 2008

Dominique Coulon
Media Librari (Third Place),
Thionville 2010

Clotet & Paricio
Biblioteca 'Diposit de les
Aigües' 2012

Meck Architekten
University Library, München
2014

Max Dudler
Stadtbibliothek Heidenheim
2017

Kuba & Pilar
Faculty of Arts Library, Brno
2001

David Chipperfield
Des Moines Library, Iowa
2006

Bruno Fioretti Marquez
Biblioteca am Alten Markt
2008

SANAA
Rolex Learning Centre
2010

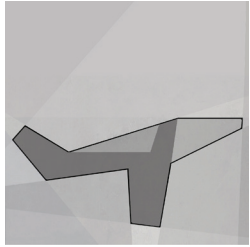
Productora
A47 Mobile Art Library,
2012

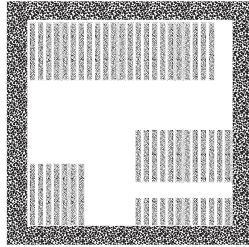
Adept
Dalarna Media Library
2014

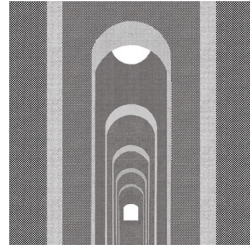
ALA
Helsinki Central Library
2018

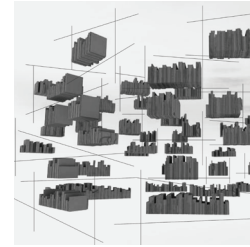
01 David Chipperfield
Des Moines Library, Iowa

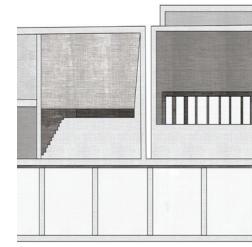
02 Georg Scheel Wetzel Arch.
NS-Dokumentationszentrum

02 Clotet & Paricio
Biblioteca 'Diposit de les Aigües'

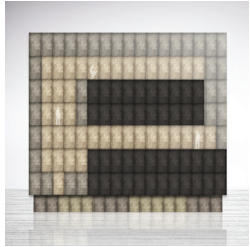
02 Sou Fujimoto
Musashino Art University Library

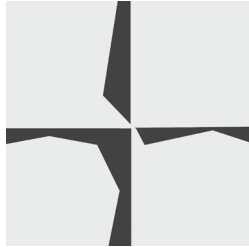
03 Vector Architects
Seashore Library

03 Dominique Coulon
Media Librari (Third Place)

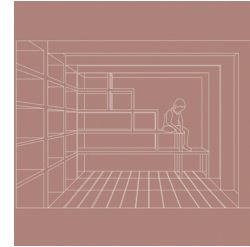
03 Wiel Arets
Utrecht Library

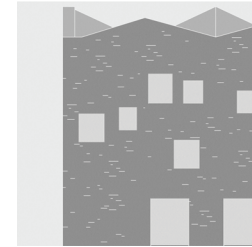
04 SOM
Rare Book & Manuscript Library

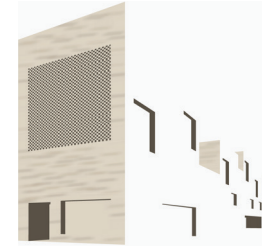
04 Toyo Ito
Tama Art University Library

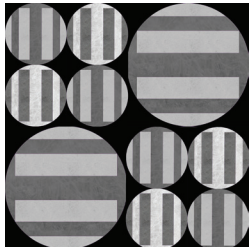
04 TYIN Tegnstue Architects
Safe Haven Library, Burma

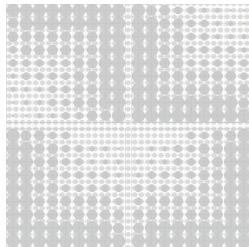
05 Bruno Fioretti Marquez
Bibliothek am Alten Markt

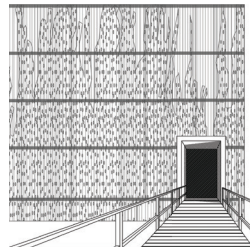
05 Max Dudler
Stadtbibliothek Heidenheim

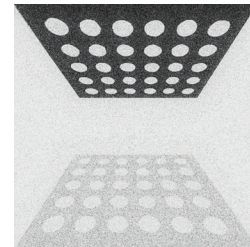
05 Louis Kahn
Exeter Library

06 Herzog & de Meuron
Cottbus University Library

06 Kuba & Pilar
Faculty of Arts Library, Brno

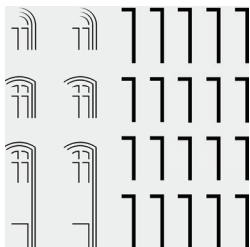
06 Alvar Aalto
Viipurin Kirjasto

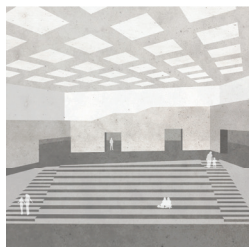
06 Dominique Perault
National Library of France

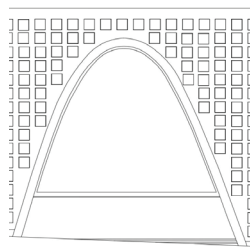
07 Isay Weinfeld
Livraria da Vila Bookstore

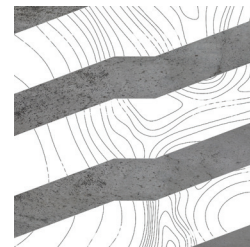
07 Max Dudler
Diocese Library, Münster

07 Adept
Dalarna Media Library

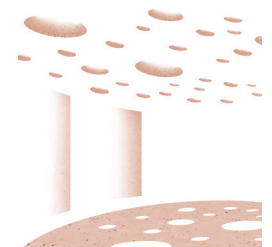
07 Anttinen Oiva Architects
Helsinki University Library

08 Projektil Architekti
National Technical Library

08 Gunnar Asplund
Stockholms Stadsbibliothek

08 Diebedo Francis Kéré
Gando School Library

Tanszéki Terv 1.
BME Középülettervezési Tanszék

2018 Budapest

Szerkesztők és a tárgy oktatói

Beke András
Kronavetter Péter
Szabó Péter

A kiadvány és a félév támogatói

Lechner Tudásközpont
Épülettervezés Oktatásért Alapítvány

Meghívott előadók

Dr. Déry Attila
Varga Piroska
Fonyódi Mariann
Herczeg László

A tárgy hallgatói

Almosdi Donát
Bogáthy Zsolt
Császár Péter
Fárisz András
Gácsi Zsuzsanna
Gall Eszter Karolina
Hegymegi Julia
Iványi Réka
Kiss Réka
Kocsik Eszter
Koczás Márk
Kovács Regina
Laczka Áron
Malkócs Krisztina
Máté Balázs
Schoblocher Edina
Senánszky Zsófia
Sipócz Evelin
Siska Enikő
Surján Borbála
Suszter Vanda
Szabó Péter Bálint
Száraz Péter
Szilágyi Szabolcs
Szücs Lilla

